

Rapport

Landelijke impactanalyse
aanpassing geurnormen
veehouderijen

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

projectnummer 0488670.100
definitief revisie 07
3 april 2025

Rapport

Landelijke impactanalyse aanpassing geurnormen veehouderijen

projectnummer 0488670.100
definitief revisie 07
3 april 2025

Auteur(s)

Twan Brekelmans - Antea Group
Henk Ullibroeck - Pouderoyen Tonnaer

Opdrachtgever

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
T.a.v. Directie Duurzame Leefomgeving & Circulaire Economie - Marktprikkels en Agro
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Gecontroleerd

Donny ter Heide - Antea Group

datum	beschrijving	Bescherming persoonlijke levenssfeer
3 april 2025	Definitief	

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1. Inleiding	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Doel, afbakening en korte omschrijving van het onderzoek	7
1.3 Eerder onderzoek	8
1.4 Leeswijzer	8
2. Analyse huidige situatie	10
2.1 Beeld voorgrondbelasting	10
2.2 Type veehouderijen	11
2.3 Binnen en buiten de bebouwingscontour geur	12
3. Impactanalyse op basis van onderzoeksvarianten	13
3.1 Keuze onderzoeksvarianten	13
3.2 Nuloptie	14
3.3 Optie 1: aanpassen grenswaarde naar maximaal 19 Oue/m^3	15
3.4 Optie 2a: standaardwaarde 2 of 8 Oue/m^3 , grenswaarde 8 of 19 Oue/m^3	15
3.5 Optie 2b: standaardwaarde 2 of 8 Oue/m^3 , grenswaarde 8, 14 of 19 Oue/m^3	16
3.6 Optie 2c: standaardwaarde 2 of 8 Oue/m^3 , grenswaarde 8 of 14 Oue/m^3	17
3.7 Optie 3: standaardwaarde 2 of 8 Oue/m^3 , grenswaarde 5 of 19 Oue/m^3	17
3.8 Optie 4: standaardwaarde 2 of 10 Oue/m^3 , grenswaarde 5 of 10 Oue/m^3	18
3.9 Optie 5a: grenswaarden naar de standaardwaarden	19
3.10 Optie 5b: grenswaarden naar de standaardwaarden, standaardwaarde 2 of 8 Oue/m^3	19
3.11 Optie 6: grenswaarden naar de standaardwaarden, standaardwaarde 2 of 5 Oue/m^3	20
3.12 Onderzoeksvarianten in tabel en figuren	20
4. Impactanalyse binnen/buiten bebouwingscontour	22
4.1 Impact wijziging standaardwaarden buiten de bebouwingscontour	22
4.2 Impact wijziging grenswaarden buiten de bebouwingscontour	22
4.3 Impact wijziging standaardwaarden binnen de bebouwingscontour	23
4.4 Impact wijziging grenswaarden binnen de bebouwingscontour	24
5. Impactanalyse op basis van categorie-indeling	26
5.1 Overzicht door categorie-indeling	26
6. Handelingsperspectieven	28
6.1 Onderzochte scenario's	28
6.2 Resultaten analyse	29
6.3 Conclusie scenario's mogelijke ontwikkeling geurbelasting	29

Bijlage 1 Begrippen	32
Bijlage 2 Wetgevend kader en jurisprudentie	35
Bijlage 3 Onderzoeksmethodiek	41
Bijlage 4 Achtergrondbelasting	50
Bijlage 5 Literatuurlijst	53
Bijlage 6 Begrenzing concentratiegebieden	55
Bijlage 7 Aanvulling n.a.v. actuele jurisprudentie over situaties met een hoge geurbelasting	57

Rapport

Landelijke impactanalyse aanpassing geurnormen veehouderijen
projectnummer 0488670.100
3 april 2025 revisie 07
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Zowel de Staat als omwonende zijn tegen de uitspraak van de rechtbank in hoger beroep gegaan. In maart 2025 volgde de uitspraak van het Gerechtshof⁴. Naar aanleiding hiervan is onderzocht wat de impact is als in plaats van de huidige grenswaarden een grenswaarde van 25,0 Ou_E/m³ wordt vastgesteld. En dat daarnaast ook de eerbiedigende werking boven de grenswaarde vervalt. Dan zal op 7% van de veehouderijlocaties maatregelen moeten worden genomen om de geurbelasting aan de grenswaarde te laten voldoen. In bijlage 7 wordt de impact van navolging van de in deze uitspraak genoemde, eventuele grenswaarde van 25,0 Ou_E/m³ behandeld.

Stel dat de grenswaarde voor geurgevoelige gebouwen binnen de bebouwingscontour geur wordt gesteld op maximaal 5,0 Ou_E/m³ en de grenswaarde buiten de bebouwingscontour geur op maximaal 10,0 Ou_E/m³. En dat hiernaast het onderscheid tussen concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden komt te vervallen. Dit zou er toe leiden dat 32% van de veehouderijen in de steekproef ter plaatse van een geurgevoelig object een geurbelasting boven deze grenswaarden veroorzaken.

Hoe is dit onderzoek tot stand gekomen?

Dit onderzoek is gebaseerd op de gegevens van ruim 2000 veehouderijlocaties in 13 gemeenten in Nederland, die gezamenlijk een representatief beeld⁵ vormen voor gebieden in Nederland waar er sprake is van geuremissie uit dierenverblijven van veehouderijen.

Op basis van gegevens over de vergunningen en meldingen van de veehouderijen in deze 13 gemeenten is de (vergunde) geurbelasting ten gevolge van de geuremissie uit stallen van de veehouderijen in beeld gebracht. De geurbelasting van deze veehouderijen is berekend op geurgevoelige gebouwen (in dit onderzoek verblijfsobjecten met een woon- en logiesfunctie). Hiermee is de impact van aanpassingen in de normering op veehouderijen en geurgevoelige gebouwen vastgesteld en vertaald naar een landelijk beeld.

⁴ [ECLI:NL:GHDHA:2025:431, Gerechtshof Den Haag, 200.323.906/01](#)

⁵ De representativiteit van het onderzoek is toegelicht in bijlage 3 'Onderzoeksmethodiek'.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Veehouderijen zijn mogelijke bronnen van geurhinder en daarom gelden voor veehouderijen regels met betrekking tot de maximale geurbelasting op - en aan te houden afstanden tot voor - geurhinder gevoelige gebouwen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen enerzijds het houden van landbouwhuisdieren⁶ met een geuremissiefactor en landbouwhuisdieren zonder een geuremissiefactor.

In landelijke instructieregels is vastgelegd hoe de geurbelasting als gevolg van de geuremissie uit dierenverblijven (stallen) van veehouderijen op geurgevoelige gebouwen moet worden getoetst. Bij de toetsing van geur als gevolg van het houden van landbouwhuisdieren met een geuremissiefactor spelen normen ten aanzien van de maximale geurbelasting en eerdere toestemmingen een rol. Bij de toetsing van geur als gevolg van het houden van landbouwhuisdieren zonder een geuremissiefactor, zoals melkkoeien, worden vaste afstanden aangehouden. In de landelijke instructieregels zijn standaardnormen en afstanden opgenomen. Gemeenten hebben de mogelijkheid om binnen een bandbreedte eigen geurnormen (tot aan grenswaarden) en andere afstanden op te nemen in het omgevingsplan.

De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat heeft in een tweetal Kamerbrieven aangekondigd dat de geurregelgeving aangepast gaat worden⁷. In deze brieven wordt ingegaan op het belang van een goede balans tussen economische (continuïteit van het ondernemen) en milieubelangen (kwaliteit van de leefomgeving). Volgens de staatssecretaris is aanpassing van geurwetgeving noodzakelijk. Het gaat daarbij zowel om het voorkomen van nieuwe situaties met een onaanvaardbare geurbelasting als het verminderen van bestaande overlast. De normen worden aangepast en daarbij worden de standaard- en grenswaarden herzien. Voor alle veehouderijbedrijven met dieren met een emissiefactor, ook bestaande situaties, gaan geurnormen gelden.

In opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat hebben Pouderoyen Tonnaer en Antea Group een impactanalyse voor mogelijke aanpassing van de landelijke regels ten aanzien van geur uit stallen van veehouderijen met dieren met geuremissiefactoren uitgevoerd. Aanleiding voor dit onderzoek is het boven omschreven voornemen de landelijke regelgeving⁸ voor geur van veehouderijen in de toekomst te wijzigen.

1.2 Doel, afbakening en korte omschrijving van het onderzoek

Dit onderzoek heeft betrekking op mogelijke aanpassing van de landelijke instructieregels voor geur door het houden van landbouwhuisdieren met een geuremissiefactor in een dierenverblijf, in het bijzonder de mogelijke aanpassing van de standaardnormen en grenswaarden.

Doel van het onderzoek is het inzicht geven in de effecten van verschillende opties voor aanpassing van de standaardwaarden en grenswaarden voor geur door landbouwhuisdieren met geuremissiefactor op een geurgevoelig gebouw. De analyse richt zich op de impact van mogelijke wijzigingen van standaardwaarden en grenswaarden op de omgeving.

De impact van wijziging van normen voor de zogenaamde voorgrondbelasting, oftewel de geurbelasting van een individuele veehouderij, is onderzocht. Conform huidige regelgeving is hierbij onderscheid gemaakt naar binnen en buiten concentratiegebieden en binnen en buiten de bebouwingscontour voor geur.

⁶ Veehouderijlocaties met landbouwhuisdieren met een geuremissiefactor, zoals varkens, pluimvee, vleeskalveren en geiten.

⁷ Kamerbrief van 26 november 2024, Planning aanscherping geurnormen veehouderij (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, IENW/BSK-2024/301532), Kamerbrief van 7 juli 2023, Geurhinder en veehouderij; uitgangspunten en aanpassing geurregelgeving (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, IENW/BSK-2023/142712) en Kamerbrief van 8 november 2022, Geurhinder en veehouderij (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, IENW/BSK-2022/252360)

⁸ De landelijke wetgeving voor geur van veehouderijen is sinds 1 januari 2024 opgenomen in de Omgevingswet. Daarvoor was deze wetgeving sinds 2006 opgenomen in de Wet geurhinder en veehouderij.

Naast de voorgrondbelasting wordt bij de beoordeling van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ETFAL) voor agrarische geur ook de achtergrondbelasting, oftewel de cumulatieve geurbelasting beschouwd. Voor een specifiekere uitleg van deze begrippen wordt verwezen naar bijlage 1. In bijlage 4 is aandacht besteed aan de huidige achtergrondbelasting.

De agrarische regelgeving maakt onderscheid tussen (landbouwhuis)dieren zonder geuremissiefactor en (landbouwhuis)dieren met een geuremissiefactor, zoals veehouderijen waar varkens, pluimvee, geiten of vleeskalveren worden gehouden. Hier gaat dit onderzoek over. Voor de dieren zonder geuremissiefactoren, zoals melkkoeien, jongvee en paarden, gelden afstanden tussen het emissiepunt van de stal en de gevel van een geurgevoelig gebouw. Hier gaat dit onderzoek niet over.

Er zijn ook andere activiteiten bij veehouderijen die een mogelijke bron zijn voor geurhinder, zoals de opslag van mest. Ook zijn er buiten de landbouwactiviteiten andere activiteiten die een bron kunnen zijn van geurhinder. Dit onderzoek richt zich echter niet op de regels voor die andere mogelijke bronnen van geurhinder of op regels voor de cumulatie van geur uit verschillende typen bronnen van geur.

Dit onderzoek is gebaseerd op de gegevens van veehouderijen in 13 gemeenten in Nederland, die gezamenlijk een representatief beeld voor Nederland vormen. In bijlage 3 wordt de onderzoeksmethodiek, waaronder de representativiteit van het onderzoek toegelicht. Op basis van gegevens over de vergunningen en meldingen van de veehouderijen in deze gemeenten is de (vergunde) geurbelasting ten gevolge van de geuremissie uit stallen van de veehouderijen in beeld gebracht. De geurbelasting van deze veehouderijen is berekend op geurgevoelige gebouwen. Vervolgens is de impact van aanpassingen in de normering op veehouderijen en geurgevoelige gebouwen in beeld gebracht

1.3 Eerder onderzoek

Dit onderzoek vindt een basis in eerder uitgevoerd onderzoek⁹. Door middel van dit onderzoek ontstaat detaillering en zodoende meer inzicht in de geurbelasting op geurgevoelige gebouwen in relatie tot bestaande landelijke regels (met name standaardnormen en grenswaarden) en een mogelijke bijstelling daarvan.

1.4 Leeswijzer

Na dit inleidende eerste hoofdstuk wordt in hoofdstuk 2 ingegaan op de huidige geurbelasting ten gevolge van geur uit stallen van veehouderijen.

De huidige agrarische geurnormering bevat een diversiteit aan normen. Er wordt onderscheid gemaakt naar standaard- en grenswaarden, voor geurgevoelige gebouwen in concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden, binnen en buiten de bebouwingsgrens. Deze impactanalyse van wijzigingen in dat normenstelsel gaat in op deze diversiteit aan normen. De opzet van deze rapportage is de teksten zo toegankelijk mogelijk te maken zodat de lezer eenvoudig zijn of haar weg hierin kan vinden. Deze analyse is op 3 verschillende manieren ontsloten:

- Hst 3. Onderzoeksvarianten op basis van bekende, dan wel voor de hand liggende opties, voortkomend uit evaluaties, staand lokaal beleid en al geuite of te verwachten standpunten. Deze analyse is opgenomen in hoofdstuk 3.
- Hst 4. Onderzoeksvarianten, uitgesplitst naar standaardwaarden en grenswaarden binnen en buiten de bebouwingscontour. Deze analyse is opgenomen in hoofdstuk 4.
- Hst 5. De mogelijkheid eigen analyses uit te voeren. De resultaten zijn onderverdeeld naar rekenkundige categorieën. Deze analyse is opgenomen in hoofdstuk 5.

Welke geurreducerende maatregelen en welke omstandigheden leiden tot een reductie van de geurimmissie in Nederland? En wat is de impact van deze maatregelen en omstandigheden op de geurbelasting? Na de impactanalyse wordt in hoofdstuk 6 ingegaan op de handelingsperspectieven rond agrarisch geur.

⁹ Onder andere: Rapportage Geurbelasting uit stallen van veehouderijen in de concentratiegebieden van Limburg, Noord-Brabant en Gelderland (Pouderoyen Tonnaer in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, P222373.014/HUL, 11 juli 2023)

Rapport

Landelijke impactanalyse aanpassing geurnormen veehouderijen

projectnummer 0488670.100

3 april 2025 revisie 07

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

De resultaten zijn in het hoofdrapport op hoofdlijnen geformuleerd. In de bijlagen zijn de resultaten in gedetailleerdere figuren en tabellen opgenomen. In bijlage 1 zijn de begrippen nader gedefinieerd. Bijlage 2 bevat een samenvatting van het huidige wetgevend kader, uitleg van begrippen, jurisprudentie en eerdere adviezen. De beschrijving van de onderzoeksmethodiek, de validatie van de steekproef en de extrapolatie naar een landelijk beeld is opgenomen in bijlage 3. De navolgende bijlagen 4, 5, en 6 bevatten achtereenvolgens informatie over de achtergrondbelasting, een literatuurlijst en de begrenzing van de concentratiegebieden.

Tenslotte bevat bijlage 7 een aanvulling op deze impactanalyse naar aanleiding van het arrest van het Hof Den Haag van 25 maart 2025 (ECLI:NL:GHDHA:2025:431).

2. Analyse huidige situatie

In dit hoofdstuk wordt de huidige situatie rond geur vanuit stallen van veehouderijen van dieren met een emissiefactor beschreven. Het geeft inzicht in wat er gebeurt als het beleid ongewijzigd blijft.

De in dit en navolgende hoofdstukken genoemde percentages zijn gebaseerd op de steekproef binnen 13 gemeentes. De steekproef is representatief voor gebieden in Nederland waar sprake is van geuremissie uit dierenverblijven van veehouderijen en immissie van geur op woningen in de omgeving van deze veehouderijen. Het onderzoek richt zich op de geurbelasting van veehouderijen waar dieren worden gehuisvest waarvoor wettelijke geuremissiefactoren zijn vastgesteld.

Het huidige beleid wordt in bijlage 2 uitgebreid toegelicht. Hier wordt volstaan met een korte samenvatting. De standaard geurnormen zijn in niet-concentratiegebieden strenger dan in concentratiegebieden. Ook zijn er verschillen in de bandbreedte waarbinnen gemeenten eigen normen kunnen vaststellen. Voor beide type gebieden zijn de standaard geurnormen en de grenswaarden voor binnen de bebouwingsgrens (de bebouwde kom) strenger dan voor buiten de bebouwingsgrens (het buitengebied).

In navolgende tabel 2.1 zijn de standaard geurnormen en de grenswaarden uit het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) benoemd.

Tabel 2.1: Standaard geurnormen en grenswaarden Besluit kwaliteit leefomgeving

Locatie geurgevoelig gebouw	Standaard geurnorm geurconcentratie ouE/m ³ als 98-percentiel	Grenswaarde ouE/m ³ als 98-percentiel
Binnen bebouwingcontour (niet-concentratiegebied)	2,0 OuE/m ³	8 OuE/m ³
Buiten bebouwingcontour (niet-concentratiegebied)	8,0 OuE/m ³	20,0 OuE/m ³
Binnen bebouwingcontour (concentratiegebied)	3,0 OuE/m ³	14,0 OuE/m ³
Buiten bebouwingcontour (concentratiegebied)	14,0 OuE/m ³	35,0 OuE/m ³

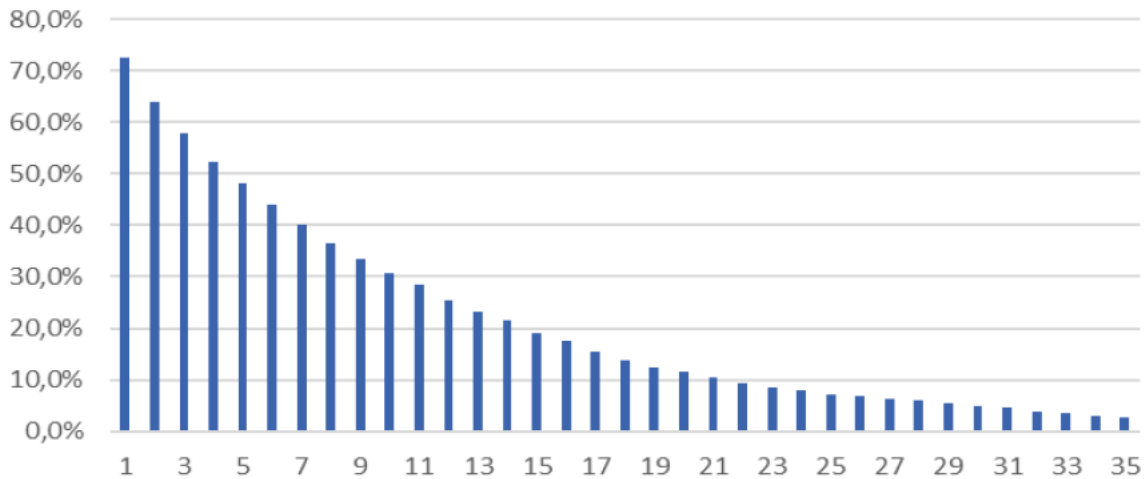
2.1 Beeld voorgrondbelasting

In de grafiek in figuur 2.1 is een overzicht van de vergunde voorgrondbelasting van veehouderijlocaties, representatief voor Nederland weergegeven. De grafiek geeft inzicht in de spreiding van de huidige vergunde geurbelasting op een geurgevoelig gebouw¹⁰ ten gevolge van geur uit stallen met landbouwhuisdieren met een geuremissiefactor.

Uit deze grafiek wordt afgeleid dat:

- Circa 37 % van de veehouderijen een voorgrondbelasting van 8 OuE/m³ of meer ter plaatse van een geurgevoelig gebouw veroorzaakt;
- Circa 21,5 % van de veehouderijen een voorgrondbelasting van 14 OuE/m³ of meer ter plaatse van een geurgevoelig gebouw veroorzaakt;
- Circa 11,5 % van de veehouderijen een voorgrondbelasting van 20 OuE/m³ of meer ter plaatse van een geurgevoelig gebouw veroorzaakt;
- Circa 2,5% van de veehouderijen een voorgrondbelasting van 35 OuE/m³ of meer (de hoogste grenswaarde voor het buitengebied) ter plaatse van een geurgevoelig gebouw veroorzaakt.

¹⁰ Zie bijlage 1 en 2 voor de overeenkomst en verschillen tussen het begrip geurgevoelig object en geurgevoelig gebouw

Figuur 2.1 Spreiding voorgrondbelasting veehouderijen

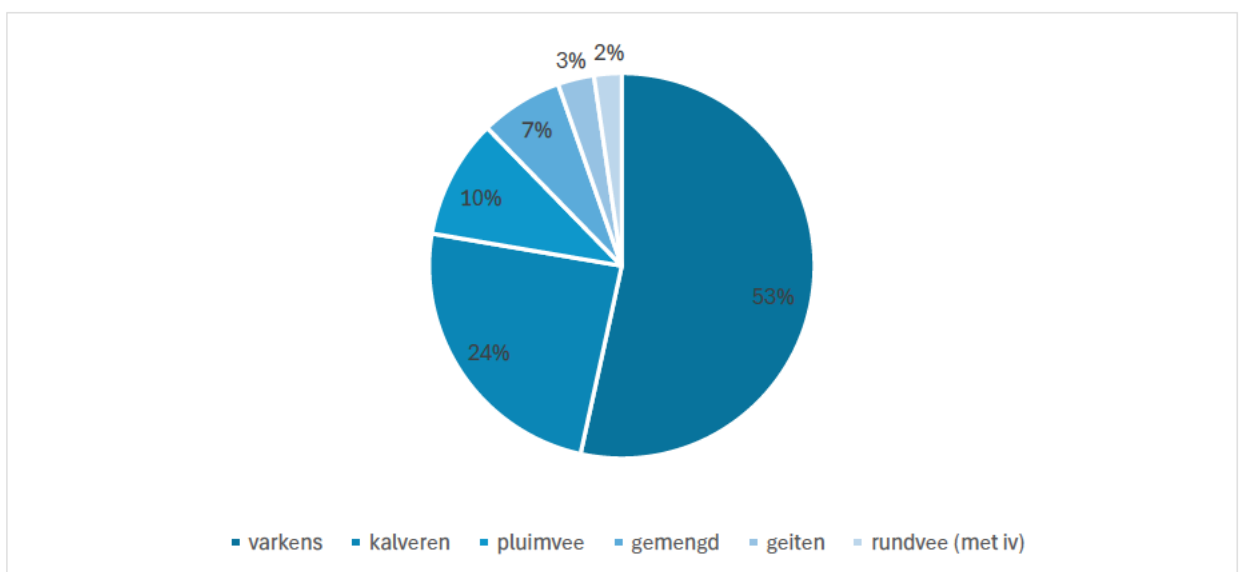
Toelichting figuur: verticale as: percentage veehouderijen in Nederland (wel en niet concentratiegebieden en zowel binnen als buiten de bebouwingscontour) en horizontale as: de hoogte van de huidige vergunde geurbelasting op een geurgevoelig gebouw. 100% van de veehouderijen heeft een geurbelasting van 0 OuE/m³ of meer, 72 % van de veehouderijen veroorzaakt een geurbelasting van 1 OuE/m³ of meer, enzovoort.

Geconcludeerd wordt dat:

- Voor ongeveer 1 op de 5 van de veehouderijen is de voorgrondbelasting hoger dan de hoogste standaardnorm, namelijk de norm voor buitengebieden in concentratiegebieden van 14 OuE/m³.
- Voor ongeveer 1 op de 8 van de veehouderijlocaties is de voorgrondbelasting hoger dan de grenswaarde voor buitengebieden in niet-concentratiegebieden van 20 OuE/m³. Deze grenswaarde bevindt zich dicht bij de waarde van 19,4 OuE/m³, die de rechtbank Den Haag in haar uitspraak noemt.

2.2 Type veehouderijen

In figuur 2.2 is voor de groep veehouderijlocaties met een voorgrondbelasting van 19 OuE/m³ of meer de onderverdeling naar type veehouderij weergegeven. Daaruit blijkt dat varkenshouderijen het grootste aandeel heeft in deze groep, namelijk 53%. Het aandeel veehouderijlocaties met vleeskalveren betreft bijna een kwart van het totaal, namelijk 24%.

Figuur 2.2: Veehouderijlocaties met een voorgrondbelasting van 19 OuE/m³ of meer, onderverdeeld naar type veehouderij Noot: rundvee (met iv) betreft veehouderij met rundvee en een intensieveveehouderijtak

In de bijlagen zijn tabellen en grafieken opgenomen met een onderverdeling van de vergunde geuremissie en de voorgrondbelasting in categorieën naar type veehouderij.

2.3 Binnen en buiten de bebouwingscontour geur

In de navolgende tabel 2.2 is de voorgrondbelasting op geurgevoelige gebouwen weergegeven. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen geurgevoelige gebouwen binnen en buiten de bebouwingscontour. Er is geen onderscheid naar wel of niet concentratiegebieden gemaakt.

Tabel 2.2: Procentuele verdeling geurgevoelige gebouwen per klasse voorgrondbelasting

Voorgrondbelasting (max) op geurgevoelige gebouwen	Binnen bebouwingscontour (percentage)	Buiten bebouwingscontour (percentage)	Totaal (percentage)
0 - 2 $\text{Ou}_\text{E}/\text{m}^3$	85,8%	52,3%	82,0%
2 - 5 $\text{Ou}_\text{E}/\text{m}^3$	13,3%	27,1%	14,9%
5 - 8 $\text{Ou}_\text{E}/\text{m}^3$	0,8%	8,7%	1,7%
8 - 14 $\text{Ou}_\text{E}/\text{m}^3$	0,1%	7,2%	0,9%
14 - 19 $\text{Ou}_\text{E}/\text{m}^3$	0,0%	2,5%	0,3%
19 $\text{Ou}_\text{E}/\text{m}^3$ of meer	0,0%	2,1%	0,2%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%

Uit deze tabel komt naar voren dat dat geurgevoelige gebouwen met een (voorgrond)geurbelasting van 5 $\text{Ou}_\text{E}/\text{m}^3$ en hoger zich met name buiten de bebouwingscontour bevinden.

Binnen de bebouwingscontour ontvangt circa 14% van de geurgevoelige gebouwen een voorgrondbelasting van 2 $\text{Ou}_\text{E}/\text{m}^3$ of hoger. Binnen de bebouwingscontour bevinden zich maar weinig geurgevoelige gebouwen met een voorgrondbelasting hoger dan 5 $\text{Ou}_\text{E}/\text{m}^3$, namelijk ongeveer 1%.

Buiten de bebouwingscontour ondervindt ongeveer 20% van de geurgevoelige gebouwen een voorgrondbelasting van 5 $\text{Ou}_\text{E}/\text{m}^3$ of hoger. Circa 5% van de geurgevoelige gebouwen buiten de bebouwingscontour ontvangt een voorgrondconcentratie van 14 $\text{Ou}_\text{E}/\text{m}^3$ of hoger.

3. Impactanalyse op basis van onderzoeksvarianten

3.1 Keuze onderzoeksvarianten

In dit hoofdstuk is de impact van verschillende onderzoeksvarianten weergegeven. Deze onderzoeksvarianten zijn opgebouwd vanuit de gedachte van de m.e.r.-systematiek, oftewel startend met een nuloptie en verder analyserend op basis van enkele opties van aanpassing van de standaardwaarden en grenswaarden. De in dit rapport gepresenteerde onderzoeksvarianten komen voor uit staand lokaal beleid, uit evaluaties en al geuite of te verwachten standpunten. Ze zijn niet limitatief en zijn bedoeld om een illustratie te geven van de impact van andere standaardwaarden en grenswaarden. Omdat er zeer veel combinaties mogelijk zijn, is er in dit onderzoeksrapport voor gekozen om de impact van andere standaardwaarden en/of grenswaarden weer te geven voor een aantal mogelijke combinaties.

In de navolgende tabel 3.a zijn de onderzochte onderzoeksvarianten handzaam samengevat. Deze onderzoeksvarianten bestaan uit het aanpassen van de verschillende standaardwaarden en grenswaarden voor concentratiegebied of niet-concentratiegebied en voor binnen en buiten de bebouwingscontour geur (bebouwde kom of buitengebied). In bijlage 1 en 2 worden deze begrippen en de verschillen tussen de begrippen nader toegelicht. Ook bevatten de onderzoeksvarianten keuzen met betrekking tot het laten vervallen van de eerbiedigende werking bij overschrijding van de grenswaarde. Dit houdt in dat veehouderijen op een nog vast te stellen moment in de toekomst maatregelen moeten nemen om geur te verminderen en zo aan een bepaalde (grens)waarde te voldoen. In de navolgende paragrafen zijn de onderzoeksvarianten verder uitgewerkt.

Tabel 3.a: Onderzoeksvarianten

		Standaardwaarde				Grenswaarde			
		bebouwde kom	bebouwde kom	buitengebied	buitengebied	bebouwde kom	bebouwde kom	buitengebied	buitengebied
	omschrijving onderzoeksvariant (Oue/m ³)	niet-conc	conc	niet-conc	conc	niet-conc	conc	niet-conc	conc
O	nuloptie/huidige situatie	2	3	8	14	8	14	20	35
1	Aanpassen grenswaarde max 19	2	3	8	14	8	14	19	19
2A	Vervallen concentratiegebieden, grenswaarde max 8 of 19	2	2	8	8	8	8	19	19
2B	Vervallen concentratiegebieden, grenswaarde max 8, 14 of 19	2	2	8	8	8	14	19	19
2C	Vervallen concentratiegebieden, grenswaarde max 8 of 14	2	2	8	8	8	8	14	14
3	Vervallen concentratiegebieden, standaardwaarde 2 of 10 ,grenswaarde max 5 of 19	2	2	8	8	5	5	19	19
4	Vervallen concentratiegebieden, standaardwaarde 2 of 10, grenswaarde max 5 of 10	2	2	5	5	5	5	10	10
5A	Grenswaarden naar de standaardwaarden, behoud onderscheid conc/niet-conc en behoud standaardwaarden	2	3	8	14	2	3	8	14
5B	Vervallen concentratiegebieden, standaardwaarde 2 of 8, grenswaarde naar de standaardwaarden	2	2	8	8	2	2	8	8
6	Vervallen concentratiegebieden, standaardwaarde 2 of 5, grenswaarde naar de standaardwaarden	2	2	5	5	2	2	5	5

Afkortingen:

- Niet conc: niet-concentratiegebied
- Conc: concentratiegebied

De in dit en navolgende hoofdstukken genoemde percentages zijn gebaseerd op de steekproef binnen 13 gemeentes. De steekproef is representatief voor gebieden in Nederland waar sprake is van geuremissie uit dierenverblijven van veehouderijen en immissie van geur op woningen in de omgeving van deze veehouderijen. Het onderzoek richt zich op de geurbelasting van veehouderijen waar dieren worden gehuisvest waarvoor wettelijke geuremissiefactoren zijn vastgesteld.

In Nederland waren er in 2023 circa 7.000 van dergelijke veehouderijbedrijven (varkens, pluimvee, vleeskalveren en geiten). Omdat een veehouderijbedrijf zoals geregistreerd in de gegevens van CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek) dieren op meerdere locaties kan huisvesten, is het aantal veehouderijlocaties op basis van de registratie van vergunningen en meldingen hoger dan het aantal veehouderijbedrijven zoals opgenomen in de CBS-gegevens. Zo zijn er in 2023 in de 13 steekproefgemeenten volgens CBS ruim 900 gespecialiseerde veehouderijbedrijven waarin dieren met een geuremissiefactor zijn gehuisvest (varkens, pluimvee, vleeskalveren en geiten), circa 13 % van het totaal aantal van deze veehouderijen in Nederland. Dit terwijl het aantal veehouderijlocaties met 1 of meer dierplaatsen met een wettelijke geuremissiefactor in de 13 steekproefgemeenten ruim 2.000 is (2078 locaties).

In de 13 steekproefgemeenten werden in 2023 samen 16% van de varkens, 16% van het pluimvee, 20% van de vleeskalveren en 11% van de geiten in Nederland gehouden (bron: CBS). In bijlage 3 is de verantwoording van de onderzoekszet opgenomen.

Zoals uit bovenstaande tekst blijkt is het binnen de context van het onderzoek wel mogelijk het aantal veehouderijen binnen de steekproef te extrapoleren naar aantallen veehouderijen in Nederland. Het was daarentegen niet mogelijk de aantallen geurgevoelige gebouwen binnen de steekproef om te slaan naar geurgevoelige gebouwen in Nederland. Er is te weinig bekend over de ruimtelijke context van de veehouderijen in de steekproef ten opzichte van de omgeving van de boerderijen in Nederland. Het aantal geurgevoelige gebouwen in de steekproef omslaan naar het aantal geurgevoelige gebouwen in Nederland leidt tot een overschatting, aangezien het merendeel van de geurgevoelige gebouwen in Nederland zich niet nabij veehouderijen bevindt. Om toch enig gevoel te krijgen bij aantallen geurgevoelige gebouwen zijn de aantallen uit de steekproef benoemd.

3.2 Nuloptie

Logischerwijs betreft de nuloptie de bestaande situatie onder de huidige wetgeving. Er is geen sprake van verandering in de normering, zodat de situatie blijft zoals deze nu is. In navolgende tabel zijn de standaard geurnormen en de grenswaarden uit het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) benoemd.

Tabel 3.0 - Nuloptie

Locatie geurgevoelig gebouw	Standaardwaarde [ouE/m ³ als 98-percentiel]	Grenswaarde [ouE/m ³ als 98-percentiel]
Binnen bebouwingscontour en buiten concentratiegebied	2,0	8,0
Binnen bebouwingscontour en binnen concentratiegebied	3,0	14,0
Buiten bebouwingscontour en buiten concentratiegebied	8,0	20,0
Buiten bebouwingscontour en binnen concentratiegebied	14,0	35,0

Ook onder de huidige wetgeving doen zich situaties voor waarbij veehouderijen een geurbelasting boven de standaard-, dan wel grenswaarde ter plaatse van een geurgevoelig gebouw veroorzaken. Dit komt omdat de huidige wetgeving een eerbiedigende werking heeft. Bij een bestaande veehouderij, die zich niet ontwikkelt, is er geen verplichting om aan de geurnormen te voldoen of om ervoor te zorgen dat de geurbelasting daalt, oftewel mag de vergunde geurbelasting blijven bestaan ook als die hoger is dan de grenswaarde.

Onder de huidige wetgeving brengt de bedrijfsvoering van 29% van de veehouderijlocaties uit de steekproef ter plaatse van een geurgevoelig object een geurbelasting boven de standaardwaarde met zich mee. Het gaat in

Nederland om ongeveer 2.000 veehouderijen (veehouderijbedrijven zoals opgenomen in de CBS-gegevens, het aantal veehouderijlocaties zal hiervan afwijken). Circa 3% van de veehouderijlocaties veroorzaakt ter plaatse van een geurgevoelig object een geurbelasting boven de grenswaarde. Hier gaat het om circa 200 veehouderijbedrijven in Nederland.

Onder de huidige wetgeving is ter plaatse van 6% van de geurgevoelige gebouwen sprake een overschrijding van de standaard geurnormen. Binnen de steekproef gaat het om 11.246 gebouwen. Geurgevoelige gebouwen met een overschrijding van de grenswaarde liggen vrijwel allemaal gelegen in het buitengebied (buiten de bebouwingscontour). Het aantal geurgevoelige gebouwen met een geurbelasting boven de grenswaarden bedraagt 0,05%. Van de geurgevoelige gebouwen in het buitengebied is er bij circa 0,05% sprake van een overschrijding van de grenswaarden. Binnen de steekproef betreft het 92 gebouwen.

3.3 Optie 1: aanpassen grenswaarde naar maximaal 19 Oue/m^3

Optie 1 representeert een eerste, beperkte aanscherping van de grenswaarden voor geurgevoelige gebouwen buiten de bebouwingscontour. Deze variant brengt met zich mee dat:

1. De grenswaarde wordt gemaximaliseerd op 19 Oue/m^3 in het buitengebied binnen en buiten concentratiegebieden voor zowel bestaande als nieuwe situaties.
2. De eerbiedigende werking vervalt voor wat betreft overschrijdingen van deze grenswaarde 19 Oue/m^3 .
3. Het onderscheid tussen concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden blijft behouden.

Tabel 3.1: Optie 1 - aanpassen grenswaarde naar maximaal 19 Oue/m^3

Locatie geurgevoelig gebouw	Standaardwaarde [Oue/m^3 als 98-percentiel]	Grenswaarde [Oue/m^3 als 98-percentiel]
Binnen bebouwingscontour en buiten concentratiegebied	2,0	8,0
Binnen bebouwingscontour en binnen concentratiegebied	3,0	14,0
Buiten bebouwingscontour en buiten concentratiegebied	8,0	19,0
Buiten bebouwingscontour en binnen concentratiegebied	14,0	19,0

Het maximaliseren van de grenswaarde op 19,0 Oue/m^3 leidt tot een toename van het aantal veehouderijen dat ter plaatse van een geurgevoelig gebouw een geurbelasting boven de grenswaarden veroorzaakt tot ongeveer 900 veehouderijbedrijven in Nederland. Het vervallen van de eerbiedigende werking betekent dus voor circa 900 veehouderijen dat deze op een locatie maatregelen moeten nemen om de geurbelasting tot onder de 19 Oue/m^3 te brengen. Het betreft 13% van de veehouderijlocaties in de steekproefgemeenten.

Het aantal geurgevoelige gebouwen met een geurbelasting boven de grenswaarde neemt toe tot ruim 0,2%, een verviervoudiging ten opzichte van de nuloptie. Van de geurgevoelige gebouwen in het buitengebied is er bij circa 2,1% sprake van een overschrijding van de grenswaarde. Het aantal geurgevoelige gebouwen met een geurbelasting boven de grenswaarde binnen de steekproef neemt toe tot 478.

De standaardwaarde wijzigt niet, zodat deze optie niet leidt tot wijziging in het aantal situaties, waarbij zich een overschrijding van de standaardwaarde voordoet, te weten 6% van de geurgevoelige gebouwen.

3.4 Optie 2a: standaardwaarde 2 of 8 Oue/m^3 , grenswaarde 8 of 19 Oue/m^3

Optie 2a houdt in:

1. Het onderscheid tussen concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden vervalt.
2. Voor nieuwe situaties wordt de standaardwaarde binnen de bebouwingscontour op 2,0 Oue/m^3 en buiten de bebouwingscontour op 8,0 Oue/m^3 gesteld.
3. Het maximaliseren van de grenswaarde tot 19,0 Oue/m^3 buiten de bebouwingscontour voor zowel bestaande als nieuwe situaties. De eerbiedigende werking vervalt voor overschrijding van deze grenswaarde.

4. Het maximaliseren van de grenswaarde tot 8,0 Oue/m^3 binnen de bebouwingscontour voor zowel bestaande als nieuwe situaties. De eerbiedigende werking vervalt voor overschrijding van deze grenswaarde.

Tabel 3.2a: Optie 2a - : standaardwaarde 2 of 8 Oue/m^3 , grenswaarde 8 of 19 Oue/m^3

Locatie geurgevoelig gebouw	Standaardwaarde [ouE/m^3 als 98-percentiel]	Grenswaarde [ouE/m^3 als 98-percentiel]
Binnen bebouwingscontour	2,0	8,0
Buiten bebouwingscontour	8,0	19,0

Het vervallen van het onderscheid tussen concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden leidt ertoe dat 40% van de veehouderijlocaties in de steekproefgemeenten een geurbelasting ter plaatse van een geurgevoelig object boven de standaardwaarde met zich meebrengt. Het gaat dan om ongeveer 2.800 veehouderijbedrijven in Nederland. 14% van de veehouderijlocaties veroorzaakt ter plaatse van een geurgevoelig gebouw een geurbelasting boven de grenswaarden. Hier gaat het om een circa 1.000 veehouderijbedrijven in Nederland. Oftewel: bij dit scenario moeten in Nederland ongeveer 1.000 veehouderijbedrijven maatregelen nemen om de geurbelasting te beperken tot de grenswaarde van 19 Oue/m^3 (buiten de bebouwingscontour) of de grenswaarde van 8 Oue/m^3 (binnen de bebouwingscontour).

Bij uitvoering van optie 2a is ter plaatse van 14% van de geurgevoelige gebouwen sprake van een overschrijding van de standaard geurnormen. Binnen de steekproef gaat het hier om 28.058 gebouwen. Bij 0,3% van de geurgevoelige gebouwen is sprake van een overschrijding van de grenswaarden. Binnen de steekproef is bij 603 gebouwen sprake van een overschrijding van de grenswaarden.

Van de geurgevoelige gebouwen binnen de bebouwingscontour is er bij circa 0,1 % sprake van een overschrijding van de grenswaarde van 8,0 Oue/m^3 . Van de geurgevoelige gebouwen in het buitengebied is er bij circa 2,1 % sprake van een overschrijding van de grenswaarde (19 Oue/m^3).

3.5 Optie 2b: standaardwaarde 2 of 8 Oue/m^3 , grenswaarde 8, 14 of 19 Oue/m^3

Optie 2b heeft veel weg van optie 2a. Het onderscheid tussen beide opties zit hem in het onderscheid tussen concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden, dat blijft voor wat betreft de grenswaarden binnen de bebouwingscontour intact.

Tabel 3.2b Optie 2b - : standaardwaarde 2 of 8 Oue/m^3 , grenswaarde 8, 14 of 19 Oue/m^3

Locatie geurgevoelig gebouw	Standaardwaarde [ouE/m^3 als 98-percentiel]	Grenswaarde [ouE/m^3 als 98-percentiel]
Binnen bebouwingscontour en buiten concentratiegebied	2,0	8,0
Binnen bebouwingscontour en binnen concentratiegebied	2,0	14,0
Buiten bebouwingscontour en buiten concentratiegebied	8,0	19,0
Buiten bebouwingscontour en binnen concentratiegebied	8,0	19,0

Het vervallen van het onderscheid tussen concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden binnen de bebouwingscontour en het vervallen van de eerbiedigende werking, leidt ertoe dat 40% van de veehouderijlocaties in de steekproef een geurbelasting ter plaatse van een geurgevoelig object boven de standaardwaarden met zich meebrengt. Het gaat dan om ongeveer 2.800 veehouderijbedrijven in Nederland.

13% van de veehouderijlocaties in de steekproef veroorzaakt ter plaatse van een geurgevoelig object een geurbelasting boven de grenswaarden. Hier gaat het ook om ongeveer 900 veehouderijbedrijven in Nederland. Oftewel: bij dit scenario moeten in Nederland ongeveer 900 veehouderijbedrijven maatregelen nemen om de geurbelasting te beperken tot de grenswaarde van 19 Ou_E/m^3 (buiten de bebouwingscontour) of de grenswaarde van 8 Ou_E/m^3 (binnen bebouwingscontour en buiten concentratiegebied) of de grenswaarde van 14 Ou_E/m^3 (binnen bebouwingscontour en binnen concentratiegebied).

Bij uitvoering van optie 2b is ter plaatse van 14% van de geurgevoelige gebouwen sprake van een overschrijding van de standaard geurnormen. Binnen de steekproef gaat het hier om 28.058 gebouwen. Bij 0,2% van de geurgevoelige gebouwen is sprake van een overschrijding van de grenswaarden. Binnen de steekproef is bij 478 gebouwen sprake van een overschrijding van de grenswaarden. Van de geurgevoelige gebouwen in het buitengebied is er bij circa 2,1% sprake van een overschrijding van de grenswaarde.

3.6 Optie 2c: standaardwaarde 2 of 8 Ou_E/m^3 , grenswaarde 8 of 14 Ou_E/m^3

Optie 2c borduurt verder op optie 2a. Ook hier:

1. vervalt het onderscheid tussen concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden volledig (niet zoals bij optie 2b alleen voor buiten de bebouwingsgrens).
2. Voor nieuwe situaties wordt als standaardwaarde binnen de bebouwingscontour 2,0 Ou_E/m^3 en buiten de bebouwingscontour 8,0 Ou_E/m^3 gehanteerd.
3. De grenswaarde wordt nu gemaximaliseerd op 14,0 Ou_E/m^3 (in plaats van 19 Ou_E/m^3 bij optie 2a) buiten de bebouwingscontour voor zowel bestaande als nieuwe situaties.
4. De eerbiedigende werking vervalt: niet alleen voor de grenswaarde buiten, maar ook voor bestaande overschrijdingen binnen bebouwingscontour.

Tabel 3.2c Optie 2c - standaardwaarde 2 of 8 Ou_E/m^3 , grenswaarde 8 of 14 Ou_E/m^3

Locatie geurgevoelig gebouw	Standaardwaarde [Ou_E/m^3 als 98-percentiel]	Grenswaarde [Ou_E/m^3 als 98-percentiel]
Binnen bebouwingscontour	2,0	8,0
Buiten bebouwingscontour	8,0	14,0

Het onderscheid tussen optie 2c enerzijds en opties 2a en 2b anderzijds komt tot uiting in het aantal veehouderijen dat een overschrijding van de grenswaarden met zich meebrengt. Hier is nu in 22% van de veehouderijlocaties in de steekproef sprake van, oftewel bij ongeveer 1.550 veehouderijbedrijven in Nederland.

Bij 0,6% van de geurgevoelige gebouwen is dan sprake van een overschrijding van de grenswaarden. Binnen de steekproef betreft het 1.182 geurgevoelige gebouwen. Van de geurgevoelige gebouwen in het buitengebied is er bij circa 4,6 % sprake van een overschrijding van de grenswaarde.

3.7 Optie 3: standaardwaarde 2 of 8 Ou_E/m^3 , grenswaarde 5 of 19 Ou_E/m^3

De normering onder optie 3 wordt regelmatig toegepast door gemeenten¹¹:

1. Het onderscheid tussen concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden is vervallen.
2. De standaardwaarde bedraagt binnen de bebouwingscontour 2,0 Ou_E/m^3 en buiten de bebouwingscontour 8,0 Ou_E/m^3 .
3. De grenswaarden bedraagt nu maximaal 5 Ou_E/m^3 binnen de bebouwingscontour en maximaal 19,0 Ou_E/m^3 buiten de bebouwingscontour voor zowel bestaande als nieuwe situaties.
4. De eerbiedigende werking vervalt tot aan de grenswaarden en dat is een extra maatregel ten opzichte van de normering die de desbetreffende gemeenten al toepassen.

Tabel 3.3 Optie 3 - standaardwaarde 2 of 8 Ou_E/m^3 , grenswaarde 5 of 19 Ou_E/m^3

¹¹ Gemeenten hebben, weliswaar bij het verlenen van nieuwe vergunningen de keuze de standaard geurnormen of eigen geurnormen in een omgevingsplan vast te stellen. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar bijlage 2.

Locatie geurgevoelig gebouw	Standaardwaarde [ouE/m ³ als 98-percentiel]	Grenswaarde [ouE/m ³ als 98-percentiel]
Binnen bebouwingscontour	2,0	5,0
Buiten bebouwingscontour	8,0	19,0

Toepassing van optie 3 leidt ertoe dat de bedrijfsvoering van 36% van de veehouderijlocaties in de steekproef ter plaatse van een geurgevoelig object een geurbelasting boven de standaardwaarden met zich meebrengt. Het gaat dan om ongeveer 2.500 veehouderijbedrijven in Nederland. 16% van de veehouderijlocaties in de steekproefgemeenten veroorzaakt een geurbelasting ter plaatse van een geurgevoelig object boven de grenswaarden en moeten op deze locaties maatregelen nemen om de geurbelasting te verlagen tot aan de grenswaarden. Het gaat om ongeveer 1.100 veehouderijbedrijven in Nederland.

Vanuit het perspectief van de geurgevoelige gebouwen is optie 3 vergelijkbaar met optie 2c. Ook hier is ter plaatse van 14% van de geurgevoelige gebouwen sprake van een overschrijding van de standaard geurnormen. Binnen de steekproef gaat het nu om 27.254 gebouwen. Bij 1,0% van de geurgevoelige gebouwen is sprake van een overschrijding van de grenswaarden. Dat zijn binnen de steekproef 1.991 gebouwen. Van de geurgevoelige gebouwen in het buitengebied is er bij circa 2,1 % sprake van een overschrijding van de grenswaarde.

3.8 Optie 4: standaardwaarde 2 of 10 OuE/m³, grenswaarde 5 of 10 OuE/m³

Optie 4 is voor wat betreft de standaardnormen gebaseerd op de GGD-advieswaarden. De grenswaarden zijn hoger:

1. Het onderscheid tussen concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden vervalt.
2. De standaardwaarde is voor nieuwe situaties vastgezet op 2,0 OuE/m³ binnen de bebouwingscontour en 5,0 OuE/m³ buiten de bebouwingscontour.
3. De grenswaarden bedragen maximaal 5,0 OuE/m³ binnen de bebouwingscontour en maximaal 10,0 OuE/m³ buiten de bebouwingscontour voor zowel bestaande als nieuwe situaties.
4. De eerbiedigende werking vervalt tot aan de grenswaarden.

Tabel 3.4 Optie 4 - normering toelaatbare geur OuE/m³ als 98-percentiel

Locatie geurgevoelig gebouw	Standaardwaarde [ouE/m ³ als 98-percentiel]	Grenswaarde [ouE/m ³ als 98-percentiel]
Binnen bebouwingscontour	2,0	5,0
Buiten bebouwingscontour	5,0	10,0

Het toepassen van deze standaardwaarden en grenswaarden leidt ertoe dat de bedrijfsvoering van 49% van de veehouderijlocaties ter plaatse van een geurgevoelig object een geurbelasting boven de standaardwaarde met zich meebrengt. Het gaat dan om circa 3.500 veehouderijbedrijven in Nederland. 32% van de locaties in de steekproef veroorzaken ter plaatse van een geurgevoelig gebouw een geurbelasting boven de grenswaarden. Dit betekent in dit scenario dat circa 2.250 veehouderijen in Nederland maatregelen moeten nemen om de geurbelasting op een locatie te verlagen tot aan de grenswaarden.

Ter plaatse van 15% van de geurgevoelige gebouwen is nu sprake van een overschrijding van de standaard geurnorm. Binnen de steekproef gaat het nu om 30.082 gebouwen. Bij 2% van de geurgevoelige gebouwen is sprake van een overschrijding van de grenswaarde. Binnen de steekproef betreft het 3.423 gebouwen. Van de geurgevoelige gebouwen in het buitengebied is er bij circa 8,3 % sprake van een overschrijding van de grenswaarde.

3.9 Optie 5a: grenswaarden naar de standaardwaarden

Bij optie 5a is onderzocht wat de impact is van het laten vervallen van de grenswaarden:

1. De standaardwaarden blijven zoals ze nu zijn en de grenswaarden worden gelijk gesteld aan de huidige standaardwaarden. Dat betekent dus dat gemeenten niet meer de vrijheid hebben eigen geurwaarden hoger dan de standaardwaarden, maar lager de grenswaarden, in het omgevingsplan vast te stellen.
2. Het onderscheid tussen concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden blijft behouden.
3. Op termijn moeten alle veehouderijen voldoen aan deze nieuwe standaardnormen (standaardwaarden en grenswaarden worden een en hetzelfde) en de eerbiedigende werking vervalt voor overschrijding van de standaardwaarden (tevens grenswaarden).

Tabel 3.5a Optie 5a - grenswaarden naar de standaardwaarden

Locatie geurgevoelig gebouw	Standaardwaarde = grenswaarde [ou _E /m ³ als 98-percentiel]
Binnen bebouwingscontour en buiten concentratiegebied	2,0
Binnen bebouwingscontour en binnen concentratiegebied	3,0
Buiten bebouwingscontour en buiten concentratiegebied	8,0
Buiten bebouwingscontour en binnen concentratiegebied	14,0

Het laten vervallen van de grenswaarden leidt ertoe dat de bedrijfsvoering van 29% van de veehouderijlocaties in de steekproefgemeenten ter plaatse van een geurgevoelig object een geurbelasting boven de standaardwaarden met zich meebrengt. Het gaat om circa 2.100 veehouderijbedrijven in Nederland. Dit betekent in dit scenario dat circa 2.100 veehouderijen op een locatie maatregelen moeten nemen om de geurbelasting te verlagen tot aan de standaardwaarde die tevens grenswaarde is.

Ter plaatse van 6% van de geurgevoelige gebouwen is nu sprake van een overschrijding van de standaard geurnormen tevens grenswaarde. Binnen de steekproef gaat het om 11.246 gebouwen. Van de geurgevoelige gebouwen in het buitengebied is er bij circa 5 % sprake van een overschrijding van de standaardwaarde tevens grenswaarde.

3.10 Optie 5b: grenswaarden naar de standaardwaarden, standaardwaarde 2 of 8 Ou_E/m³

Optie 5b borduurt verder op de gedachte achter optie 5a:

1. Het onderscheid tussen concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden vervalt bij deze optie.
2. Ook hier worden de grenswaarden gelijk gesteld aan de huidige standaardwaarden.
3. De eerbiedigende werking vervalt voor overschrijding van de standaardwaarde. Op termijn moeten alle veehouderijen, bestaand en nieuw, voldoen aan de standaardnormen.

Dit leidt tot de navolgende overzichtelijke normering.

Tabel 3.5b Optie 5b - grenswaarden naar de standaardwaarden, standaardwaarde 2 of 8 Ou_E/m³

Locatie geurgevoelig gebouw	Standaardwaarde = grenswaarde [ou _E /m ³ als 98-percentiel]
Binnen bebouwingscontour	2,0
Buiten bebouwingscontour	8,0

Het laten vervallen van de grenswaarden enerzijds en het niet meer onderscheiden van concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden anderzijds leidt ertoe dat de bedrijfsvoering van 40% van de veehouderijlocaties in de steekproef ter plaatse van een geurgevoelig object een geurbelasting boven de standaardwaarde (tevens

grenswaarde) met zich meebrengt. Het gaat om ongeveer 2.800 veehouderijbedrijven in Nederland. Dit betekent in dit scenario dat circa 2.800 veehouderijen in Nederland op een locatie maatregelen moeten nemen om de geurbelasting te verlagen tot aan de standaardwaarden.

Ter plaatse van 14% van de geurgevoelige gebouwen is sprake van een overschrijding van de standaard geurnormen (tevens grenswaarden). Binnen de steekproef heeft dat betrekking op 28.058 geurgevoelige gebouwen. Van de geurgevoelige gebouwen in het buitengebied is er bij circa 12 % sprake van een overschrijding van de standaardwaarden (tevens grenswaarden).

3.11 Optie 6: grenswaarden naar de standaardwaarden, standaardwaarde 2 of 5 Ou_E/m^3

Bij deze laatste optie 6 zijn de parameters als volgt:

1. Ook hier vervalt het onderscheid tussen concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden.
2. De grenswaarden worden gelijkgesteld aan de standaardwaarden. De standaardwaarde voor buiten de bebouwingscontour wordt, net zoals bij optie 4, op $5,0 Ou_E/m^3$ gesteld.
3. Alle situaties, bestaand en nieuw, inclusief de overbelaste situaties moeten aan de standaardwaarden (gaan) voldoen.

De hieronder genoemde waarden worden ook wel de GGD-advieswaarden genoemd.

Tabel 3.6 Optie 6 - grenswaarden naar de standaardwaarden, standaardwaarde 2 of 5 Ou_E/m^3

Locatie geurgevoelig gebouw	Standaardwaarde = grenswaarde [ou_E/m^3 als 98-percentiel]
Binnen bebouwingscontour	2,0
Buiten bebouwingscontour	5,0

Toepassing van deze optie 6 leidt ertoe dat de bedrijfsvoering van 49% van de veehouderijlocaties ter plaatse van een geurgevoelig object een geurbelasting boven de standaardwaarde (tevens grenswaarde) met zich meebrengt. Het gaat om 3.500 veehouderijbedrijven in Nederland. Dit betekent in dit scenario dat circa 3.500 veehouderijen maatregelen moeten nemen om op een veehouderijlocatie de geurbelasting te verlagen tot aan de standaardwaarde (tevens grenswaarde)

Ter plaatse van 15% van de geurgevoelige gebouwen is sprake van een overschrijding van de standaard geurnormen (tevens grenswaarden). Binnen de steekproef gaat het om 30.082 geurgevoelige gebouwen. Van de geurgevoelige gebouwen in het buitengebied is er bij circa 21 % sprake van een overschrijding van de standaardwaarden (tevens grenswaarden).

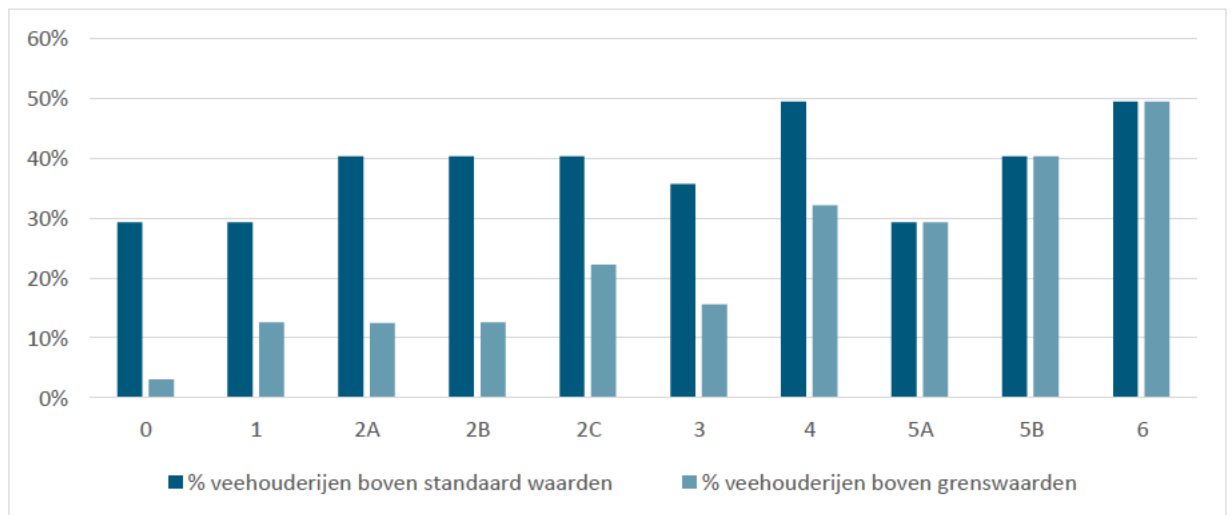
3.12 Onderzoeksvarianten in tabel en figuren

De resultaten van de in dit hoofdstuk beschreven impactanalyses op basis van onderzoeksvarianten zijn in deze paragraaf in een tabel en figuren weergegeven. Presentatie van deze figuren maakt de onderlinge vergelijking tussen de onderzoeksvarianten in een oogopslag inzichtelijk. Opgemerkt wordt dat hier het percentage / aantal veehouderijen en het percentage woningen waar de optie effect op heeft inzichtelijk wordt gemaakt. In de bovenstaande paragrafen wordt gesproken over het vervallen van de eerbiedigende werking na een nader te bepalen termijn. De in deze tabel en figuren opgenomen waarden hebben betrekking op de situatie na het verstrijken van deze termijn voor het opheffen van de eerbiedigende werking.

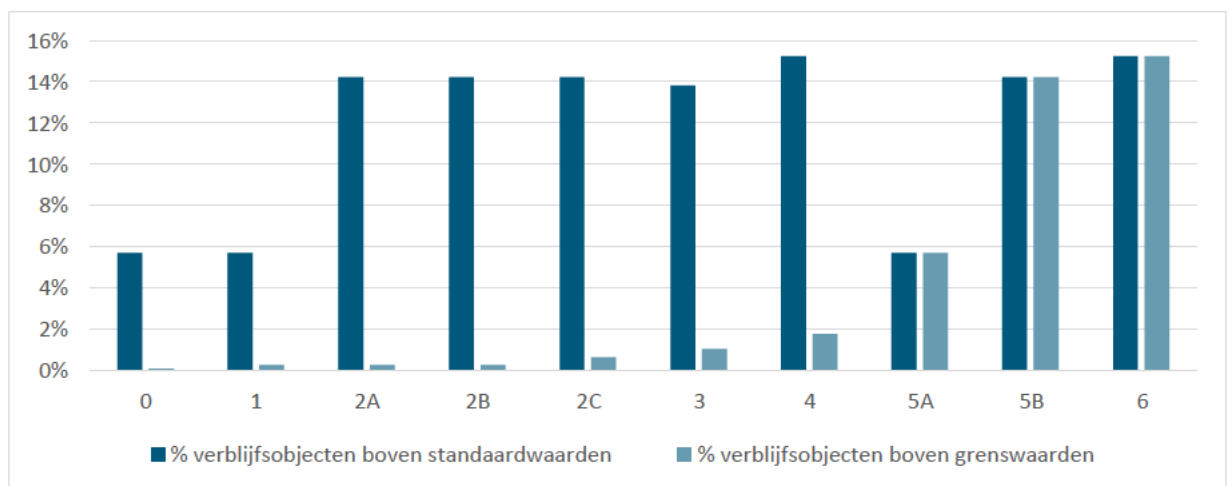
Tabel 3.7 Overschrijdingspercentages standaard en grenswaarden

	Veehouderijen boven standaardwaarde	Veehouderijen boven grenswaarde	Geurgevoelige gebouwen boven standaardwaarde	Geurgevoelige gebouwen boven grenswaarde
optie 0	29,3%	3,1%	5,7%	0,05%
optie 1	29,3%	12,6%	5,7%	0,2%

optie 2A	40,3%	13,4%	14,2%	0,3%
optie 2B	40,3%	12,6%	14,2%	0,2%
optie 2C	40,3%	22,2%	14,2%	0,6%
optie 3	35,7%	15,6%	13,8%	1,0%
optie 4	49,4%	32,1%	15,2%	1,7%
optie 5A	29,3%	29,3%	5,7%	5,7%
optie 5B	40,3%	40,3%	14,2%	14,2%
optie 6	49,4%	49,4%	15,2%	15,2%

Figuur 3.1 Percentage veehouderijen met een geurbelasting boven de standaard- en grenswaarde per optie

Figuur 3.2 Percentage geurgevoelige gebouwen met een geurbelasting boven de standaard- en grenswaarde per optie

4. Impactanalyse binnen/buiten bebouwingscontour

In dit hoofdstuk is de impact van normwijzigingen uitgesplitst naar standaardwaarden en grenswaarden binnen en buiten de bebouwingscontour. Ook voor dit deel van de analyse is de begrenzing van de normering gekozen op basis van bekende, dan wel voor de hand liggende opties, voortkomend uit bestaande normering, evaluaties en al geuite of te verwachten standpunten.

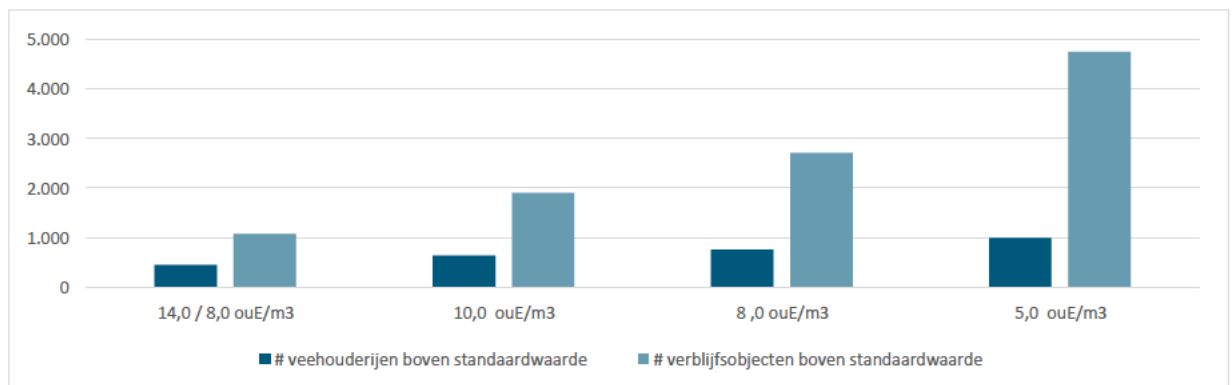
4.1 Impact wijziging standaardwaarden buiten de bebouwingscontour

De huidige wettelijke standaardwaarden voor geurgevoelige gebouwen buiten de bebouwingscontour (oftewel in het buitengebied) bedragen 14,0 Ou_E/m³ in een concentratiegebied en 8,0 Ou_E/m³ in een niet-concentratiegebied. De huidige norm dient als uitgangspunt bij deze analyse. Vervolgens is de impact van het hanteren van standaardwaarden van respectievelijk 10,0, 8,0 en 5,0 Ou_E/m³ in beeld gebracht. Het huidige onderscheid naar concentratie- en niet-concentratiegebieden is daarbij opgeheven. Vanzelfsprekend geldt: hoe strenger de norm hoe hoger het aantal veehouderijen dat niet aan deze norm voldoet en hoe hoger het aantal geurgevoelige gebouwen dat een geurbelasting boven de norm ontvangt.

Tabel 4.1: Percentages en aantallen veehouderijlocaties en geurgevoelige gebouwen buiten de bebouwingscontour met een geurbelasting boven de standaardwaarde (de eerste kolom betreft huidige normering)

	14,0 / 8,0 ^{*1} Ou _E /m ³	10,0 Ou _E /m ³	8,0 Ou _E /m ³	5,0 Ou _E /m ³
Aantal veehouderijlocaties	453	639	761	998
Percentage veehouderijlocaties	22%	31%	37%	48%
Aantal geurgevoelige gebouwen	1.073	1.904	2.708	4.732
Percentage geurgevoelige gebouwen	5%	8%	12%	21%

*1: 14,0 Ou_E/m³ in een concentratiegebied en 8,0 Ou_E/m³ in een niet-concentratiegebied

Figuur 4.1 Aantallen veehouderijlocaties en geurgevoelige gebouwen buiten de bebouwingscontour met een geurbelasting boven de standaardwaarden

Uit deze analyse blijkt dat in de uitgangsituatie, onder de huidige normering, buiten de bebouwingscontour bij 22% van de veehouderijen sprake is van een overschrijding van de standaardwaarden. Naar gelang sprake is van een strenger normering loopt dit percentage op tot 48% van de veehouderijen bij een standaardwaarde van 5,0 Ou_E/m³. Het aantal geurgevoelige gebouwen in de uitgangsituatie bedraagt om en nabij de 1.100 (5%) en loopt op tot circa 4.700 (21%).

4.2 Impact wijziging grenswaarden buiten de bebouwingscontour

De huidige wettelijke grenswaarden voor geurgevoelige gebouwen buiten de bebouwingscontour (oftewel in het buitengebied) bedraagt 35,0 Ou_E/m³ in een concentratiegebied en 20,0 Ou_E/m³ in een niet-

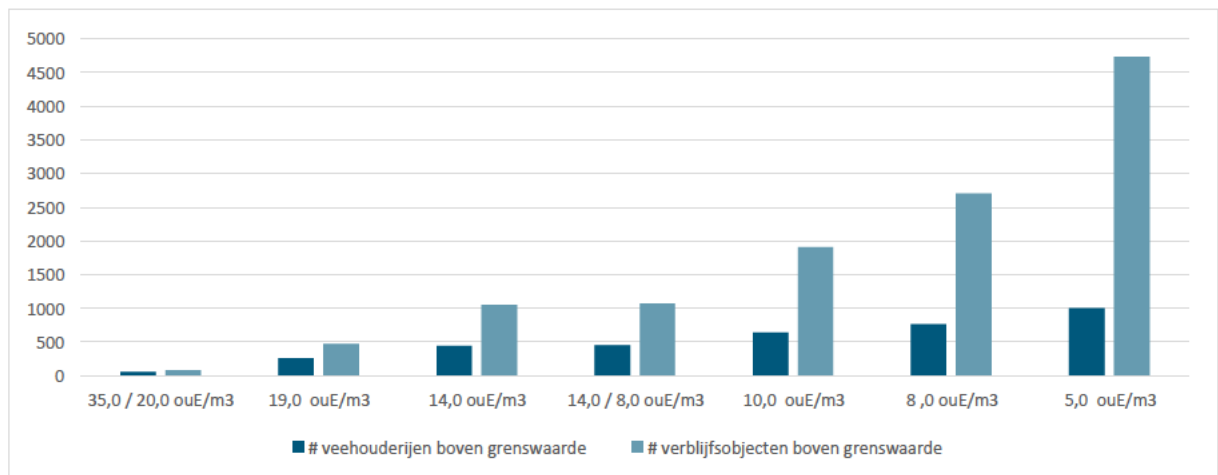
concentratiegebied. De huidige grenswaarde dient als referentie bij deze analyse. Vervolgens is de impact van het hanteren van een range aan grenswaarden in beeld gebracht.

Tabel 4.2: Percentages en aantallen veehouderijlocaties en geurgevoelige gebouwen buiten de bebouwingscontour met een geurbelasting boven de grenswaarde (de eerste kolom betreft huidige normering)

	35,0 / 20,0* ¹ Ou _E /m ³	19,0 ou _E /m ³	14,0 Ou _E /m ³	14,0 / 8,0* ² Ou _E /m ³	10,0 ou _E /m ³	8,0 ou _E /m ³	5,0 ou _E /m ³
Aantal veehouderijlocaties	58	260	446	453	639	761	998
Percentage veehouderijlocaties	3%	13%	21%	22%	31%	37%	48%
Aantal geurgevoelige gebouwen	86	472	1.051	1.073	1.904	2.708	4.732
Percentage geurgevoelige gebouwen	0,4%	2%	5%	5%	8%	12%	21%

*1: 35,0 in een concentratiegebied en 20,0 Ou_E/m³ in een niet-concentratiegebied

*2: 14,0 in een concentratiegebied en 8,0 Ou_E/m³ in een niet-concentratiegebied

Figuur 4.2 Aantallen veehouderijen en geurgevoelige gebouwen buiten de bebouwingscontour met een geurbelasting boven de grenswaarde

Uit deze analyse blijkt dat in de uitgangssituatie, onder de huidige normering, buiten de bebouwingscontour bij 3% van de veehouderijen sprake is van een overschrijding van de grenswaarden. Naar gelang sprake is van een strengere normering loopt dit percentage op tot 48% van de veehouderijen bij een grenswaarde van 5,0 Ou_E/m³.

Het aantal geurgevoelige gebouwen dat belast wordt met een geurconcentratie boven de grenswaarde in de uitgangssituatie bedraagt om en nabij de 90 (0,4%) en loopt op tot circa 4.700 (21%).

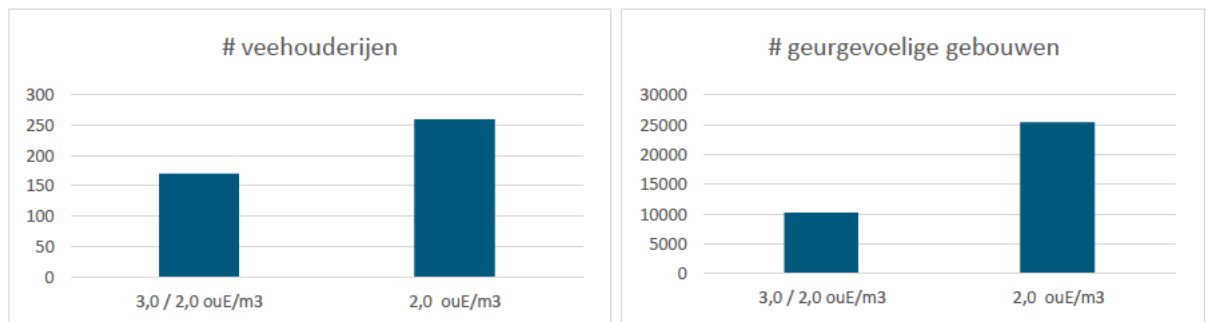
4.3 Impact wijziging standaardwaarden binnen de bebouwingscontour

De huidige wettelijke standaardwaarden voor geurgevoelige gebouwen binnen de bebouwingscontour (oftewel in het buitengebied) bedraagt 3,0 Ou_E/m³ in een concentratiegebied en 2,0 Ou_E/m³ in een niet-concentratiegebied. De huidige norm dient als uitgangspunt bij deze analyse. Enkel het gelijk trekken van de norm in concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden is in beeld gebracht.

Tabel 4.3: Percentages en aantallen veehouderijlocaties en geurgevoelige gebouwen binnen de bebouwingscontour met een geurbelasting boven de standaardwaarde (de eerste kolom betreft huidige normering)

	3,0 / 2,0* ¹ OuE/m ³	2,0 OuE/m ³
Aantal veehouderijlocaties	170	260
Percentage veehouderijlocaties	8%	13%
Aantal geurgevoelige gebouwen	10.173	25.350
Percentage geurgevoelige gebouwen	6%	15%

*1: 3,0 OuE/m³ in een concentratiegebied en 2,0 OuE/m³ in een niet-concentratiegebied

Figuur 4.3 Aantallen veehouderijen en geurgevoelige gebouwen binnen de bebouwingscontour met een geurbelasting boven de standaardwaarde

Uit deze analyse blijkt dat in de uitgangssituatie, onder de huidige normering, binnen de bebouwingscontour bij 8% van de veehouderijen sprake is van een overschrijding van de standaardwaarden. Wanneer de standaardwaarde voor concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden gelijk wordt gesteld loopt dit percentage op tot 13% van de veehouderijen. Het aantal geurgevoelige gebouwen met een geurbelasting boven de standaardwaarde in de uitgangssituatie bedraagt om en nabij de 10.000 (6%) en loopt op tot circa 25.000 (15%).

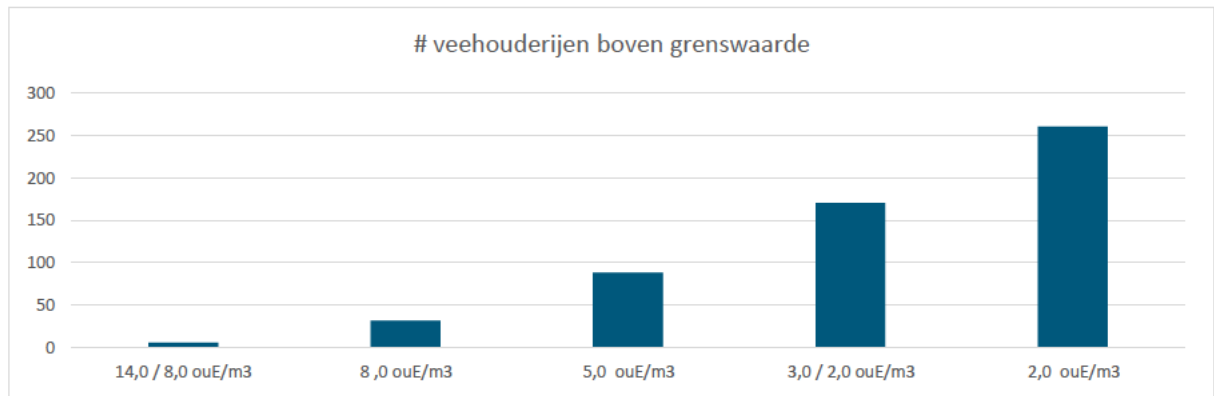
4.4 Impact wijziging grenswaarden binnen de bebouwingscontour

De huidige wettelijke grenswaarden voor geurgevoelige gebouwen binnen de bebouwingscontour (oftewel binnen de bebouwde kom) bedraagt 14,0 OuE/m³ in een concentratiegebied en 8,0 OuE/m³ in een niet-concentratiegebied. De huidige grenswaarden dienen als referentie bij deze analyse. Vervolgens is de impact van het hanteren van een range aan grenswaarden in beeld gebracht.

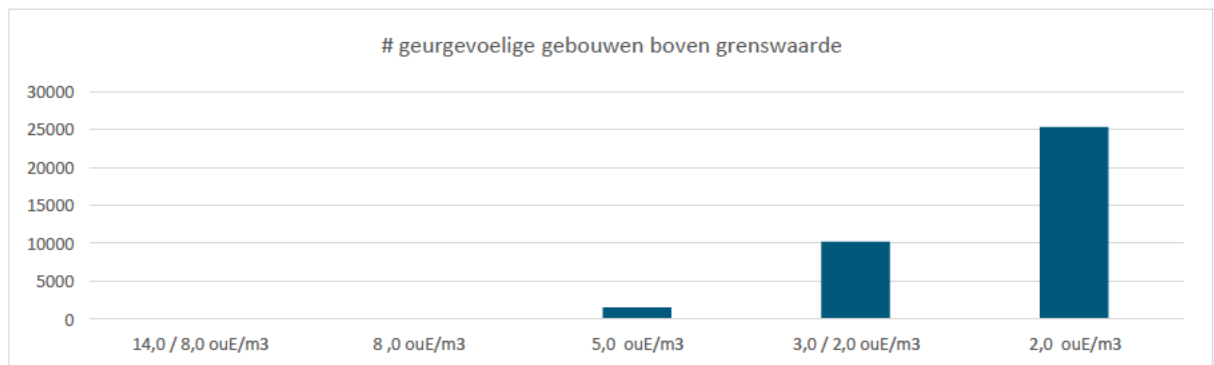
Tabel 4.4: Percentages en aantallen veehouderijlocaties en geurgevoelige gebouwen buiten de bebouwingscontour met een geurbelasting boven de grenswaarde (de eerste kolom betreft huidige normering)

	14,0 / 8,0* ¹ OuE/m ³	8,0 OuE/m ³	5,0 OuE/m ³	3,0 / 2,0 OuE/m ³	2,0 OuE/m ³
Aantal veehouderijlocaties	6	32	88	170	260
Percentage veehouderijlocaties	0%	2%	4%	8%	13%
Aantal geurgevoelige gebouwen	6	131	1.519	10.173	25.350
Percentage geurgevoelige gebouwen	0%	0%	1%	6%	15%

*1: 14,0 in een concentratiegebied en 8,0 OuE/m³ in een niet-concentratiegebied

Figuur 4.4 Aantallen veehouderijen binnen de bebouwingscontour met een geurbelasting boven de grenswaarde

Figuur 4.5 Aantallen geurgevoelige gebouwen binnen de bebouwingscontour met een geurbelasting boven de grenswaarde

Uit deze analyse blijkt dat in de uitgangssituatie, onder de huidige normering, binnen de bebouwingscontour bij nagenoeg 0% (afgerond) van de veehouderijen sprake is van een overschrijding van de grenswaarden. Naar gelang sprake is van een strengere normering loopt dit percentage op tot 13% van de veehouderijen bij een grenswaarde van 2,0 OuE/m³.

Het aantal geurgevoelige gebouwen dat belast wordt met een geurconcentratie boven de grenswaarde in de uitgangssituatie bedraagt om en nabij de 6 (0,003%) en loopt op tot circa 25.000 (15%) bij een grenswaarde van 2,0 OuE/m³.

Uit deze analyse wordt afgeleid dat de agrarisch geur (logischerwijs) met name in het gebied buiten de bebouwingsgrens speelt. De volgende vergelijking maakt dat duidelijk. Stel dat de grenswaarde zowel binnen, als buiten de bebouwingsgrens op 5,0 OuE/m³ wordt vastgelegd. Buiten de bebouwingsgrens veroorzaken dan circa de helft van alle veehouderijen (48%) een geurconcentratie boven de grenswaarde bij ongeveer 4.700 geurgevoelige gebouwen (binnen de steekproef). Binnen de bebouwingsgrens veroorzaken in deze situatie circa 4% van alle veehouderijen een geurconcentratie boven de grenswaarde bij circa 1.500 geurgevoelige gebouwen (binnen de steekproef). En dit terwijl binnen de bebouwingsgrens de bebouwingsdichtheid veel groter is dan daarbuiten.

5. Impactanalyse op basis van categorie-indeling

Tenslotte bevat dit hoofdstuk en de bijlagen de ingrediënten voor eigen impactanalyses. Deze impactanalyses kunnen worden uitgewerkt volgens een wat-als vraagstelling: wat zijn de consequenties van een bepaald keuze voor aanpassing van de normering? Bijvoorbeeld: hoeveel overschrijdingssituaties bij veehouderijen ontstaan er indien de huidige wettelijke norm voor de voorgrondbelasting wordt aangepast naar een veel gebruikte gemeentelijke geurnorm, zoals 10 Ou_E/m³?

In de navolgende paragraaf is een toelichting gegeven op de gekozen categorie-indeling.

5.1 Overzicht door categorie-indeling

Om de impact van de wijzigingen van regels op een overzichtelijke manier in beeld te brengen zijn in tabel 5.2 en verder categorieën onderscheiden. Met deze categorieën worden aantallen en percentages veehouderijen geteld, die individueel een geurimmissie ter plaatse van geurgevoelige gebouwen binnen de categoriegrenzen veroorzaken.

De motivatie voor de keuze voor deze categorieën is weergegeven in tabel 5.1.

Tabel 5.1: Gehanteerde categorieën voorgrondbelasting met motivatie

Voorgrondbelasting (max) per veehouderij	Motivatie
0 - 2 Ou _E /m ³	0 tot standaard geurnorm binnen bebouwingscontour (in niet-concentratiegebied)
2 - 5 Ou _E /m ³	standaard geurnorm binnen bebouwingscontour (in niet-concentratiegebied) tot 5 Ou _E /m ³ buiten de bebouwingscontour
5 - 8 Ou _E /m ³	5 Ou _E /m ³ buiten de bebouwingscontour tot standaardnorm buiten bebouwingscontour (in niet-concentratiegebied)* ¹
8 - 10 Ou _E /m ³	standaardnorm buiten bebouwingscontour (in niet-concentratiegebied)* ¹ tot een regelmatig gebruikte waarde in gemeentelijke geurverordeningen van 10 Ou _E /m ³ buiten de bebouwingscontour
10 - 14 Ou _E /m ³	10 Ou _E /m ³ buiten de bebouwingscontour tot standaardnorm buiten bebouwingscontour (in concentratiegebied)
14 - 19 Ou _E /m ³	standaardnorm buiten de bebouwingscontour (in concentratiegebied) tot grenswaarde, zoals genoemd door rechtbank Den Haag in haar uitspraak (19,4 Ou _E /m ³)
19 Ou _E /m ³ of meer	grenswaarde, zoals genoemd door rechtbank Den Haag in haar uitspraak (19,4 Ou _E /m ³) en hoger

*¹: tevens standaard geurnorm buiten bebouwingscontour (in niet-concentratiegebied)

Ook voor de achtergrondconcentratie zijn, om de impact van de optie op de achtergrondconcentraties inzichtelijk te maken, de volgende categorieën onderscheiden. Omdat de GGD-advieswaarden en de normering van de Provincie Noord-Brabant ingaan op de achtergrondconcentratie is bij deze klasse-indeling gebruik gemaakt van de getallen uit deze voorbeelden.

Tabel 5.2: Gehanteerde categorieën achtergrondbelasting met motivatie

Achtergrondbelasting (max)	Motivatie
0 - 5 Ou _E /m ³	0 tot GGD-advieswaarde binnen de bebouwingscontour
5 - 10 Ou _E /m ³	GGD-advieswaarde binnen de bebouwingscontour tot GGD-advieswaarde buiten de bebouwingscontour* ¹
10 - 20 Ou _E /m ³	GGD-advieswaarde buiten de bebouwingscontour* ¹ tot normering Provincie Noord-Brabant voor het concentratiegebied buiten de bebouwingscontour* ²
20 Ou _E /m ³ of meer	Normering Provincie Noord-Brabant voor het concentratiegebied buiten de bebouwingscontour* ² en hoger

*¹: tevens normering Provincie Noord-Brabant voor het concentratiegebied binnen de bebouwingscontour

*²: tevens grenswaarde, zoals genoemd door rechtbank Den Haag in haar uitspraak (19,4 Ou_E/m³)

In een bijlage behorend bij dit rapport is vervolgens ook voor de achtergrondbelasting een overzicht opnemen, dat een meer gedetailleerde indeling bevat, namelijk 0 – 2, 2 – 5, 5 – 8, 8 – 10, 10 – 14, 14 – 19, 19 – 38 en tenslotte 38 Ou_E/m^3 en hoger.

In de eerste analyse zijn de veehouderijen ingedeeld in de categorieën voor de voorgrondbelasting. Tabel 5.3 presenteert dit overzicht. Ter illustratie: zo blijkt dat 36% van de veehouderijen een voorgrondbelasting tussen de 0 en 2 Ou_E/m^3 op een geurgevoelig object in de omgeving te veroorzaken.

Tabel 5.3: Aantal veehouderijlocaties per klasse voorgrondbelasting: locaties veehouderijen met dieren met een geuremissiefactor (steekproef)

Voorgrondbelasting (max) per veehouderijlocatie	Aantal veehouderijlocaties in steekproef	Percentage
0 - 2 Ou_E/m^3	749	36,0 %
2 - 5 Ou_E/m^3	331	15,9 %
5 - 8 Ou_E/m^3	237	11,4 %
8 - 10 Ou_E/m^3	122	5,9 %
10 - 14 Ou_E/m^3	193	9,3 %
14 – 19 Ou_E/m^3	186	9,0 %
19 Ou_E/m^3 of meer	260	12,5%
Totaal	2.078	100 %

Op basis van deze categorie-indeling is het vervolgens mogelijk zelf nadere analyses te maken om de impact van de andere dan in deze rapportage uitgewerkte onderzoeksvarianten vast te stellen.

Voorbeeld impactanalyse

Bij hoeveel veehouderijlocaties ontstaat een overschrijding van de geurconcentratie van 19,4 Ou_E/m^3 , indien de huidige grenswaarde voor de voorgrondbelasting wordt aangepast naar een nieuwe grenswaarde, die aansluit bij de uitspraak van de rechtbank Den Haag?

In deze situatie ontstaat bij 12,5% van de veehouderijlocaties een opgave om de geurbelasting te verminderen. 12,5% van de veehouderijen veroorzaken namelijk een geurimmissie van meer dan 19,4 Ou_E/m^3 ter plaatse van 1 of meer omliggende geurgevoelige gebouwen. Hierbij wordt opgemerkt dat voor bestaande situaties alleen overschrijdingen ontstaan indien ook de in de huidige regelgeving opgenomen eerbiedigende werking ten aanzien van bestaande situatie wordt opgeheven. Het gaat hier dus om een combinatie van maatregelen: 1) het verlagen van de grenswaarde en 2) het opheffen van de eerbiedigende werking.

6. Handelingsperspectieven

In de voorgaande hoofdstukken zijn verschillende onderzoeksvarianten en de effecten hiervan op de geurbelasting en de aantallen veehouderijen en geurgevoelige gebouwen beschreven. In dit hoofdstuk worden enkele scenario's, die ingaan op de mogelijke ontwikkeling van de geurbelasting bij het nemen van maatregelen om de geuremissie en geurimmissie te beperken, beschreven. Het schept een beeld van de reductiemogelijkheden van enkele voor de hand liggende maatregelen:

- afname van het aantal dierplaatsen op veehouderijlocaties en
- het treffen van technische maatregelen (modernisering stallen) bij veehouderijen.

6.1 Onderzochte scenario's

In deze analyse zijn de volgende scenario's onderling vergeleken:

0. Het nul-scenario: de vergunde situatie met de vergunde dierplaatsen en stalsystemen en bij toepassing van de wettelijke geuremissiefactoren.
1. Een scenario dat uitgaat van een afname van 20% van het aantal dierplaatsen waarvoor een wettelijke geuremissiefactor geldt (ten opzichte van de vergunde situatie). Bij dit scenario is de veronderstelling dat op basis van de landelijke opgaven op het gebied van milieu, natuur, water en klimaat een daling van het aantal veehouderijen en het aantal dierplaatsen wordt ingezet. Deze afname is ingegeven door deelname van intensieve veehouderijen, zoals varkens-, pluimvee en vleeskalverenbedrijven, aan vrijwillige beëindigingsregelingen. Denk hierbij aan de Landelijke beëindigingsregeling veehouderijlocaties, zoals LBV en LBV+, provinciale regelingen en aangekondigde aanvullende regelingen. Hiernaast moet worden gedacht aan afroaming van productierechten in verband met de verlaging van het stikstof- en fosfaatplafond (mestregelgeving) en aanvullende opgaven en randvoorwaarden met betrekking tot natuur (stikstof), water en klimaat. De vermindering van 20% van het aantal dierplaatsen is toegepast op alle veehouderij-locaties (de zogenaamde "kaasschaaf methode").
2. Een scenario dat uitgaat van de dierplaatsen zoals vergund (oftewel zoals in het nul-scenario), maar nu met toepassing van emissiearme stalsystemen en aanvullende technieken voor alle dierplaatsen om de emissie van geur te beperken. Dit scenario gaat uit van modernisering van de veehouderijen, onder andere om aan de eisen ten aanzien van de maximale emissie van ammoniak te voldoen. Om het toepassen van emissiearme stalsystemen en aanvullende technieken te onderzoeken is de laagste wettelijke enkelvoudige (dus of een bronmaatregel, of een nageschakelde techniek) emissiefactor voor geur toegepast. Deze emissiefactor is afhankelijk van de gehouden diersoort. In dit scenario is uitgegaan van toepassing van technieken op alle veehouderijlocaties, rekening houdend met de technieken die al zijn toegepast in de bestaande vergunningen.
3. Een scenario, dat uitgaat van de combinatie van scenario 1 en 2, oftewel 20% afname van het aantal dierplaatsen op alle veehouderijlocaties gecombineerd met toepassing van de laagste (enkelvoudige) emissiefactoren voor geur op alle veehouderijlocaties.

Deze scenario's zijn bedoeld om een beeld te geven van de mogelijke ontwikkeling van de geurbelasting, waarbij er zowel sprake is van een afname van de veestapel vanwege stoppende veehouderijen en aanpassingen van stallen van blijvende veehouderijen. Hiermee kan een indruk worden gegeven van de potentiële afname van de geuremissie en geurimmissie door het nemen van technische maatregelen al dan niet in combinatie met van de potentiële afname ten gevolge van een verwachte krimp van de veestapel.

Scenario 3, te weten een krimp van 20% in combinatie met het investeren in technische maatregelen is op een afzonderlijke locatie geen voor de hand liggende optie. Vanwege onzekerheden over individuele keuzen van veehouders is er toch voor gekozen om dit scenario onderzoeksmatig toe te passen op alle locaties, zodat op landelijk niveau toch een indruk ontstaat van de impact van een dergelijk scenario.

6.2 Resultaten analyse

De resultaten van deze analyse zijn opgenomen in tabel 6.1.

Tabel 6.1: Aantal veehouderijen per klasse voorgrondbelasting locaties*

Voorgrondbelasting (max) per veehouderij	0. Vergunde dierplaatsen en stalsystemen	1. Vergund, 20% krimp	2. Dierplaatsen als vergund, laagste emissiefactor geur	3. Combinatie 20% afname en laagste emissiefactor geur
0 - 2 Ou _E /m ³	35 %	38 %	40 %	45 %
2 - 5 Ou _E /m ³	13 %	15 %	18 %	20 %
5 - 8 Ou _E /m ³	11 %	13 %	14 %	15 %
8 - 10 Ou _E /m ³	7 %	7 %	7 %	5 %
10 - 14 Ou _E /m ³	11 %	11 %	8 %	8 %
14 - 19 Ou _E /m ³	10 %	8 %	5 %	4 %
19 Ou _E /m ³ of meer	13 %	8 %	7 %	4 %
<i>Totaal geuremissie veehouderijen t.o.v. vergund</i>	<i>100%</i>	<i>80%</i>	<i>74%</i>	<i>60%</i>

*: scenario-onderzoek 910 veehouderijen met dieren met een geuremissiefactor in 4 gemeenten

Scenario 1: afname aantal dierplaatsen

De afname van 20% van het aantal dierplaatsen op alle veehouderijlocaties leidt vanzelfsprekend tot een afname van de geurbelasting ter plaatse van een geurgevoelig gebouw. Zo neemt het percentage veehouderijen met een voorgrondbelasting van meer dan 19 Ou_E/m³ in dit scenario af van 13% naar 8%.

Scenario 2: modernisering veehouderijen

Ook in dit scenario is sprake van een afname van de geurbelasting omdat de geuremissie daalt door technische aanpassingen. Zo neemt het percentage veehouderijen met een voorgrondbelasting van meer dan 19 Ou_E/m³ af van 13% naar 7%.

Scenario 3: Combinatie afname aantal dierplaatsen en modernisering veehouderijen

Tenslotte is het effect op de geurbelasting van een combinatie van afname van het aantal dierplaatsen op veehouderijlocaties en het toepassen van technische maatregelen om de geuremissie te beperken.

Logischerwijs leidt deze combinatie tot de sterkste daling van de geurbelasting. Op basis van dit scenario is nog sprake van 4% van de veehouderijen die een voorgrondbelasting van meer dan 19 Ou_E/m³ ter plaatse van een geurgevoelig gebouw met zich meebrengen.

6.3 Conclusie scenario's mogelijke ontwikkeling geurbelasting

De onderzochte scenario's leiden allen tot een absolute afname van de geuremissie. Hiernaast is er sprake van een procentuele verschuiving van veehouderijen met een geurbelasting in de hoogste categorieën (8 Ou_E/m³ en meer) naar de lagere categorieën (0 - 8 Ou_E/m³). Oftewel, ten eerste neemt het aantal veehouderijen met een geurbelasting boven een norm af. Ten tweede neemt ook de hoogte van de normoverschrijding af.

Uit de analyse blijkt dat door middel van modernisering van alle veehouderijen in Nederland het niet mogelijk is de geuremissie ter plaatse van geurgevoelige gebouwen volledig terug te dringen tot beneden de 19 Ou_E/m³. Door de combinatie van maatregelen neemt het percentage veehouderijen met een geurbelasting ter plaatse van geurgevoelige gebouwen in de hoogste categorie (19 Ou_E/m³ of meer) af van 13% naar 4% (ten opzichte van het oorspronkelijke totaal). Dat betekent dus dat een combinatie van deze maatregelen niet leidt tot 0% veehouderijen met een geurbelasting ter plaatse van geurgevoelige gebouwen in de hoogste categorie.

Zodoende blijkt uit deze analyse dat ook bij een aanzienlijke afname van het aantal veehouderijlocaties en modernisering van de stallen van de blijvende veehouderijen nog steeds sprake zal zijn van de in dit onderzoek

Rapport

Landelijke impactanalyse aanpassing geurnormen veehouderijen

projectnummer 0488670.100

3 april 2025 revisie 07

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

meegenomen hoogste belasting van $19 \text{ Ou}_E/\text{m}^3$ op geurgevoelige gebouwen. Dat geldt ook voor overschrijdingen van de huidige standaardwaarden, omdat uit tabel 6.1 blijkt dat in alle normcategorieën overschrijdingen van de categorieën aan de orde zijn.

Naast emissiereductie zal de geurbelasting ter plaatse van geurgevoelige gebouwen ook door het treffen van andere dan de onderzochte maatregelen beperkt moeten en kunnen worden. Denk hierbij aan het vergroten van de afstand tussen stallen/emissiepunten en gevoelige gebouwen. Denk ook aan geborgde technieken, zoals biofilters of alternatieven, zoals ingrepen in het ventilatiesysteem of emissiepuntverhoging, om de emissie van geur te beperken en aan maatregelen om de verspreiding van geur te verbeteren. Het zal per individuele situatie verschillen of, en welke mogelijkheden er zijn om geur te kunnen reduceren. Ook de kosten zullen daarom erg verschillen. Er is gezien de variatie en mogelijkheden niet een gemiddeld bedrag te noemen dat recht doet aan de werkelijk te verwachten kosten.

Bijlage 1 Begrippen

Bijlage 1 Begrippen

Geurgevoelig gebouw (Omgevingswet) versus geurgevoelig object (Wet geurhinder en veehouderij)

Nu de Omgevingswet sinds 1 januari 2024 van kracht is, is de definitie van het te beschermen object veranderd. Het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) geeft aan welke gebouwen de gemeente in ieder geval als geurgevoelig in het omgevingsplan moet vastleggen. We spreken nu van een geurgevoelig gebouw. Dit nieuwe begrip omvat minder functies dan onder de oude wetgeving. De gemeente kan ervoor kiezen om andere gebouwen en locaties te beschermen, mits er hoofdzakelijk sprake is van verblijf van mensen.

In de Wet geurhinder en veehouderij werd gesproken over geurgevoelige objecten. De definitie voor een geurgevoelig object luidde als volgt: 'gebouw, bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en die daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, wordt gebruikt.'

In het Bkl is een aantal uitzonderingen opgenomen met betrekking tot de bescherming van woningen tegen geurhinder van veehouderijen. Het betreft de realisatie van een woning op een voormalig bouwblok van een veehouderij of een woning die al aanwezig was op een voormalig bouwblok van een veehouderij die is gestopt na 19 maart 2000 (vaak de voormalige bedrijfswoning). Hiervoor geldt geen geurnorm (voorgrondbelasting) maar een vaste afstand.

De analyses in dit onderzoek zijn gebaseerd op eerder verzamelde data voor gemeentelijke geurgebiedsvisies en inventarisaties van de milieu impact van de veehouderij ten behoeve van beleidgenderend onderzoek. Deze inventarisaties c.q. onderzoeken zijn in opdracht van gemeenten uitgevoerd in de periode tussen 2020 en 2024. De gehanteerde data in dit onderzoek is dus (nog) gebaseerd op de definitie van geurgevoelige objecten conform Wgv. Om aan te sluiten bij de huidige terminologie en gezien de beperkte onderlinge verschillen tussen beide begrippen hanteren we in deze rapportage de term geurgevoelige gebouwen, ondanks dat de onderliggende data behorend bij dit onderzoek gebaseerd is op de definities uit de oude wetgeving.

Bebouwingscontour geur (Omgevingswet) versus bebouwde kom (Wet geurhinder en veehouderij)

Waar onder de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) onderscheid werd gemaakt naar normering binnen en buiten de bebouwde kom, wordt onder de Omgevingswet gesproken over binnen en buiten de bebouwingscontour geur. De definitie onder de Wgv leidde tot verwarring, omdat de definitie van de bebouwde kom onder de Wet geurhinder en veehouderij afweek van de definitie van de bebouwde kom onder de Wegenverkeerswet.

De gemeente stelt deze contour op voorhand vast, zodat op voorhand duidelijkheid bestaat en de bebouwingscontour niet meer per geval bepaald hoeft te worden.

De standaard geurnormen en afstanden die binnen de bebouwingscontour geur worden gehanteerd zijn strenger dan (lees: lager dan) de standaard geurnormen en afstanden buiten de bebouwingscontour geur. Het Besluit kwaliteit leefomgeving instrueert de gemeente in ieder geval een bebouwingscontour rond het stedenbouwkundig samenstel van bebouwing vast te stellen in het omgevingsplan. Hiermee is vooraf duidelijk welke normen gelden voor een gebouw. Het gaat hierbij om bebouwing voor wonen, dienstverlening, bedrijvigheid, detailhandel, horeca en openbare of sociaal-culturele voorzieningen. Stedelijk groen aan de rand van die bebouwing kan ook bij het samenstel horen, maar dat hoeft niet. Dit geldt ook voor lineaire bebouwing langs wegen, waterwegen of waterkeringen. Tot 2024 hing dit af van een beoordeling van de aard van de omgeving.

Voor- en achtergrondbelasting

Bij de geurbelasting wordt een onderscheid gemaakt tussen voor- en achtergrondbelasting. De voorgrondbelasting is de geurbelasting veroorzaakt door één veehouderij. Bij de vergunningverlening van veehouderijen wordt getoetst op de hoogte van de voorgrondbelasting en/of de afstand tussen een stal waar dieren worden gehuisvest en de gevel van een geurgevoelig gebouw. De achtergrondbelasting bestaat uit de geurbelasting van alle veehouderijen samen in een gebied waar zich geurgevoelige gebouwen bevinden en

wordt gebruikt als belangrijke maat om de effecten van geurhinder uit stallen op het woon- en leefklimaat te kunnen beoordelen.

Eerbiedigende werking

In het Bkl staat de term eerbiedigende werking. Voor geurregels houdt dit in dat voorgeschreven wordt wanneer er bij het vaststellen van het omgevingsplan rekening gehouden moet worden met vergunde situaties. De in het omgevingsplan opgenomen geurnorm of vereiste afstand is in sommige gevallen niet van toepassing. Dit is het geval wanneer:

- de geurbelasting eerder is vergund of voldeed aan de voorschriften uit het Activiteitenbesluit.
- de geur op een geurgevoelig gebouw niet toeneemt.
- het aantal landbouwhuisdieren per diercategorie niet toeneemt.

In zijn algemeenheid is bij het maken van regelgeving van belang bestaande situaties te onderscheiden van nieuwe situaties. Een nieuwe regel kan in het algemeen volledig en direct gelden voor nieuwe situaties, terwijl voor bestaande situaties de rechtszekerheid en de kosten van aanpassing moeten worden afgewogen tegen het belang achter de regel. Bij het stellen van instructieregels over het omgevingsplan door het Rijk of een provincie is het hanteren van een vorm van eerbiedigende werking gangbaar.

GGD-advieswaarden

Advieswaarden voortkomend uit onderzoek 'Geur en gezondheid Onderdeel Veehouderij en geur GGD-richtlijn medische milieukunde van de GGD'. Bron: [Veehouderij: Gezondheidskundige advieswaarden | RIVM](#)

Bijlage 2 Wetgevend kader en jurisprudentie

Bijlage 2 Wetgevend kader en jurisprudentie

Regelgeving op hoofdlijnen

Regels omtrent geur uit stallen van veehouderijen zijn sinds de introductie van de Omgevingswet vastgelegd in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)¹² in de vorm van instructieregels voor de gemeente bij het wijzigen van het omgevingsplan. Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft elke gemeente een 'tijdelijk'¹³ omgevingsplan met regels die eerst in de rijksregels stonden.

Regels uit een eventuele gemeentelijke geurverordening (Conform Wet geurhinder veehouderijen, Wgv) zijn bij inwerkingtreding van de Omgevingswet onderdeel geworden van het gemeentelijk omgevingsplan.

Gemeenten kunnen de standaardwaarden voor geur of eigen geurwaarden in het omgevingsplan vaststellen. Het omgevingsplan kan een lagere of hogere waarde bevatten dan de standaardwaarden, mits die waarde niet hoger is dan de grenswaarden. In de instructieregels in het Bkl zijn de standaardwaarden en grenswaarden opgenomen, die een gemeente gemotiveerd kan overnemen of handhaven in het omgevingsplan. Het uitgangspunt is dat geur van een activiteit op een geurgevoelig gebouw aanvaardbaar moet zijn (5.92 Bkl). Hiernaast moeten ook andere instructieregels uit het Bkl worden gevolgd. Zo is het niet zomaar mogelijk af te wijken van de 50% regel en de eerbiedigende werking ten aanzien van bestaande situaties, tenzij toepassing wordt gegeven aan artikel 7af van de Crisis en Herstelwet of tussen het bevoegd gezag en een veehouderij anders wordt overeengekomen.¹⁴ De instructieregels staan in de paragraaf 'Geur door het houden van landbouwhuisdieren in een dierenverblijf' en bevatten bandbreedtes waarbinnen gemeenten eigen waarden en afstanden kunnen vastleggen in het omgevingsplan

Het Bkl is gebaseerd op de voormalige Wet geurhinder en veehouderij. Een belangrijk uitgangspunt van de huidige landelijke instructieregels is overgenomen uit de Wgv, namelijk het onderscheid tussen concentratiegebieden (gebieden met veel veehouderijen) en niet-concentratiegebieden (gebieden met weinig intensieve veehouderijen)¹⁵. In 2001 is onderzoek gedaan naar de relatie tussen geurbelasting en hinder¹⁶. Uit het onderzoek bleek onder andere dat bewoners in niet-concentratiegebieden bij dezelfde geurbelasting meer geurhinder ervaren dan bewoners in concentratiegebieden. Het onderscheid in normstelling dat het Bkl maakt, is voor een deel terug te voeren op dit hinderonderzoek. Een nadere toelichting is opgenomen in de [Memorie van Toelichting bij de Wgv, 3e alinea van paragraaf 3.3.](#)

De standaard- en grenswaarden voor geur zijn in het niet-concentratiegebied strenger dan in de concentratiegebieden. Ook zijn er verschillen in de bandbreedte waarbinnen gemeenten aangepaste waarden mogen vaststellen. Voor beide type gebieden zijn de standaardwaarden en de grenswaarden voor de bebouwde kom strenger dan voor het buitengebied. Anders dan bij de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) is er in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) geen ondergrens opgenomen voor het afwijken van de standaardwaarde.

In navolgende tabel zijn de standaardwaarden en de grenswaarden uit het Bkl benoemd.

Locatie geurgevoelig gebouw	Standaard waarde geurconcentratie ouE/m ³ als 98-percentiel	Grenswaarde ouE/m ³ als 98-percentiel
Binnen bebouwingscontour geur (niet-concentratiegebied)	2,0 OuE/m ³	8 OuE/m ³
Buiten bebouwingscontour geur (niet-concentratiegebied)	8,0 OuE/m ³	20,0 OuE/m ³
Binnen bebouwingscontour geur (concentratiegebied)	3,0 OuE/m ³	14,0 OuE/m ³

¹² Tot 2024 waren deze regels opgenomen in de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) en het Activiteitenbesluit.

¹³ Het omgevingsplan is tijdelijk totdat de gemeente zelf een omgevingsplan, dat aan alle eigen eisen voldoet, vaststelt.

¹⁴ Afwijken van de 50%-regel en de eerbiedigende werking ten aanzien van bestaande situaties is in enkele provincies mogelijk door verlenging van het experiment conform artikel 7af Crisis- en herstelwet (Chw) (Geur, ammoniak, fijnstof en Schone Lucht Akkoord)

¹⁵ Het onderscheid tussen concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden verwijst naar de indeling uit bijlage I bij de Meststoffenwet. Een concentratiegebied is in ieder geval het gebied dat als zodanig is benoemd in de Meststoffenwet en bestaat uit delen van de provincies Limburg, Noord-Brabant, Gelderland, Utrecht en Overijssel. In bijlage 3 zijn de concentratiegebieden en de gemeenten die tot de concentratiegebieden behoren weergegeven.

¹⁶ Geuronderzoek stallen intensieve veehouderij (PRA Odournet, 2001)

Locatie geurgevoelig gebouw	Standaard waarde geurconcentratie ouE/m ³ als 98-percentiel	Grenswaarde ouE/m ³ als 98-percentiel
Buiten bebouwingscontour geur (concentratiegebied)	14,0 OuE/m ³	35,0 OuE/m ³

Het Bkl maakt onderscheid tussen (landbouwhuis)dieren zonder geuremissiefactor en (landbouwhuis)dieren met een geuremissiefactor, zoals veehouderijen waar varkens, pluimvee, geiten of vleeskalveren worden gehouden. Deze emissiefactoren waren vastgelegd in de Regeling geurhinder en veehouderij en zijn nu in de Omgevingsregeling opgenomen.

Voor de dieren zonder geuremissiefactoren, zoals melkkoeien, jongvee en paarden, gelden afstanden tussen het emissiepunt van de stal en de gevel van een geurgevoelig gebouw. Overigens gelden voor alle dieren, ook voor dieren met geuremissiefactoren, de in de navolgende tabel benoemde minimum afstanden tussen de gevel van de stal en de gevel van geurgevoelig gebouwen. Gemeenten kunnen in het omgevingsplan andere afstanden vastleggen, tot de minimumafstand (ondergrens).

	Standaard	Minimum afstand
Afstand tussen stal en geurgevoelig gebouw buiten bebouwingscontour	50 meter	25 meter
Afstand tussen stal en geurgevoelig gebouw binnen bebouwingscontour	100 meter	50 meter

Geurregeling nader toegelicht

Het Besluit kwaliteit leefomgeving bevat instructieregels voor het opnemen van regels ter voorkoming van geurhinder uit stallen van veehouderijen in het omgevingsplan. Voor diercategorieën, waarvan de geuremissie per dier is vastgesteld (zoals voor varkens, kippen, vleesstieren, vleeskalveren en melkgeiten), wordt de toetsingswaarde uitgedrukt in een ten hoogste toegestane geurbelasting op een geurgevoelig gebouw. De geurbelasting wordt uitgedrukt in aantallen Europese odeur units in een volume-eenheid lucht (OuE/m³: odeur units per kubieke meter lucht). Dit is een geurconcentratie uitgedrukt in Europese geureenheden per kubieke meter lucht bij een 98-percentielwaarde. De percentielwaarde geeft de tijdsfractie van een jaar aan, waarvoor geldt dat gedurende deze tijdsfractie de berekende geurconcentratie beneden een bepaalde waarde blijft of gelijk is aan deze waarde. Bijvoorbeeld: een geurbelasting van 14 OuE/m³ als 98-percentiel geeft een locatie aan waar 2% van de tijd de (berekende) concentratie van 14 OuE/m³ wordt overschreden.

Eerst wordt de geuremissie berekend door het aantal dieren per diercategorie te vermenigvuldigen met de betreffende geuremissiefactor die staat opgenomen in de Omgevingsregeling. Vervolgens wordt de geuremissie vanuit de gezamenlijke dierenverblijven samen met andere variabelen ingevoerd in een wettelijk voorgeschreven verspreidingsmodel (V-stacks). Bij de vergunningverlening wordt er rekening gehouden met de technische uitvoering van stallen en de emissiekenmerken, zoals verschillen in geuremissies bij verschillende typen stalsystemen en bij toepassing van emissie reducerende voorzieningen zoals luchtwassers. Voor bedrijven zonder geuremissiefactor (zoals voor melkrundvee, zoogkoeien en paarden) gelden standaard afstanden van 100 en 50 meter voor respectievelijk geurgevoelige gebouwen binnen en buiten de bebouwde kom.

Eerbiedigende werking: rekening houden met vergunde situaties

In het Bkl is opgenomen dat bij het vaststellen van het omgevingsplan rekening gehouden moet worden met vergunde situaties (de eerder toegestane vergunde activiteit, oftewel het aantal dieren in een huisvestingssysteem). Als een veehouderij geen nieuwe of gewijzigde vergunning aanvraagt, is er geen verplichting om aan nieuwe geurnormen of nieuwe minimumafstanden te voldoen of om ervoor te zorgen dat de geurbelasting daalt. Het Bkl bevat, net als de Wgv, geen saneringsverplichting voor bestaande overbelaste situaties. Dit is het geval wanneer:

- de geur van de locatie eerder vergund of voldeed aan de voorschriften uit het Activiteitenbesluit.
- de geur op een geurgevoelig gebouw niet toeneemt.
- het aantal landbouwhuisdieren per diercategorie niet toeneemt.

Als er bij een ontwikkelplan van een veehouderij geen sprake van een overbelaste situatie, mag vanuit het aspect geur de geurbelasting maximaal toenemen tot de dan geldende geurnorm(en) en moet er worden voldaan aan de dan geldende minimumafstanden. Als de eerder toegestane geurbelasting hoger is dan de geurnorm, is die geurnorm niet van toepassing zolang de geur op een geurgevoelig gebouw niet toeneemt en het aantal landbouwhuisdieren per diercategorie niet toeneemt. Als het aantal landbouwhuisdieren wel toeneemt, geldt de 50% regeling: de toegestane geurbelasting na het uitbreiden van de veehouderij mag maximaal het gemiddelde zijn van de bestaande geurbelasting en de geurnorm¹⁷. In de Kamerbrief van 7 juli 2023 heeft de staatssecretaris aangekondigd dat voor alle veehouderijbedrijven, ook bestaande situaties, geurnormen gaan gelden. Hiernaast wordt de afschaffing van de 50%-regel overwogen. In de paragraaf 'Kamerbrieven Geurhinder en veehouderij: werken aan het herstel van de balans', verderop in deze bijlage wordt hier dieper op ingegaan.

Jurisprudentie: situaties met een hoge geurbelasting

De rechtbank in Den Haag heeft in september 2022 een uitspraak gedaan over geurhinder door veehouderijen. (ECLI:NL:RBDHA:2022:9119). "De rechtbank heeft geoordeeld dat de Staat onrechtmatig handelt jegens omwonenden van een veehouderij "doordat de bescherming tegen geurhinder die de Wet geurhinder en veehouderij hen biedt in het licht van artikel 8 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) tekortschiet, respectievelijk heeft tekortgeschoten en ten aanzien van hen geen redelijke en passende maatregelen zijn genomen". De rechtbank veroordeelt de Staat tot het vergoeden van de schade die hiervan het gevolg is. Artikel 8 EVRM beschermt het recht op eerbieding van het privé-, familie- en gezinsleven (ook wel 'ongestoord woongenot'). De rechtbank oordeelt dat "de kern van de zaak is dat door de in 2006/2007 geïntroduceerde wetgeving de balans tussen de belangen van deze bewoners en de belangen van de intensieve veehouderij zoek is geraakt" (noot: zie rechtsoverweging 4.21). Anders gezegd, er is geen 'fair balance'. Zowel de Staat als omwonende zijn tegen de uitspraak van de rechtbank in hoger beroep gegaan. Inmiddels heeft het Hof Den Haag in hoger beroep arrest gewezen op 25 maart 2025 en de uitspraak van de rechtbank Den Haag vernietigd. Dat betekent dat de uitspraak van de rechtbank geen gelding heeft.

Kamerbrieven Geurhinder en veehouderij: werken aan het herstel van de balans

In het commissiedebat leefomgeving van 11 september 2024 heeft staatssecretaris Jansen toegezegd de planning voor de aanscherping van de geurnormen voor de veehouderij met de Tweede Kamer te delen. Per kamerbrief¹⁸ van 26 november 2024 is hier invulling aan gegeven.

De staatssecretaris bevestigt in deze brief dat diverse onderzoeken, evaluaties en signalen laten zien dat het nodig is dat de geurregelgeving voor veehouderijen wordt aangepast om de leefomgeving in het landelijk gebied te verbeteren en zo de balans te herstellen. De staatssecretaris geeft aan, zoals aangekondigd in de eerdere Kamerbrieven (zie tekst verderop) de geurregelgeving voor veehouderijen aan te willen passen door middel van een wijziging van het Besluit kwaliteit leefomgeving. De staatssecretaris deelt in deze brief de planning.

De voormalige staatssecretaris Heijen (februari 2022 tot en met mei 2024) heeft middels twee brieven¹⁹ haar licht doen schijnen op de geurproblematiek rond veehouderijen.

De staatssecretaris heeft in de Kamerbrief van 8 november 2022 aangegeven dat de Staat hoger beroep indient tegen de uitspraak van de rechtbank Den Haag. Dat betekent dat er nog een nader rechterlijk oordeel volgt over deze kwestie. Volgens de staatssecretaris is wel een aanpassing van geurwetgeving noodzakelijk. Daarom gaat de staatssecretaris (samen met de ministers van (destijds) LNV en N&S) wijzigingen van de geurwetgeving voorstellen. Daarbij zal onder andere worden gekeken naar de 50%-regeling, de hoogte van de geurnormen en hoe overlastsituaties kunnen worden aangepakt.

¹⁷ In enkele recente rechterlijke uitspraken is het onverkort toepassen van de 50% regeling ter discussie gesteld (zie AbRS 21 juni 2023, ECLI:NL:RVS:2023:2418, Horst aan de Maas en Rechtbank Oost-Brabant 16 juni 2023, ECLI:NL:RBOBR:2023:2931, Reusel-De Mierden).

¹⁸ Kamerbrief van 26 november 2024, Planning aanscherping geurnormen veehouderij (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, IENW/BSK-2024/301532)

¹⁹ Kamerbrief van 7 juli 2023, Geurhinder en veehouderij; uitgangspunten en aanpassing geurregelgeving (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, IENW/BSK-2023/142712) en Kamerbrief van 8 november 2022, Geurhinder en veehouderij (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, IENW/BSK-2022/252360)

In de Kamerbrief van 7 juli 2023 heeft de staatssecretaris de uitgangspunten voor aanpassing van de regelgeving geschetst. Het gaat daarbij zowel om het voorkomen van nieuwe situaties met een onaanvaardbare geurbelasting als het verminderen van bestaande overlast. In de Kamerbrief zijn voor de wijziging van de regelgeving de volgende uitgangspunten benoemd:

- De normen worden aangescherpt, daarbij worden de standaardwaarden herzien.
- Gemeenten kunnen gemotiveerd van deze standaardwaarden afwijken tot de bovengrens van de grenswaarden. Ook deze grenswaarden worden herzien, waarbij in de afweging ook rekening zal worden gehouden met het arrest van het Hof Den Haag;
- Voor alle veehouderijbedrijven, ook bestaande situaties, gaan geurnormen gelden;
- De mogelijkheden worden verkend om, vooruitlopend op de wijziging van de regelgeving, de geurbelasting bij bestaande situaties eerder onder tenminste de hoogste grenswaarde te brengen.

Eerdere adviezen, onderzoeken en experimenteerruimte

De uitgangspunten voor aanpassing van de regelgeving zoals geschetst in bovengenoemde kamerbrieven zijn gebaseerd op de bevindingen van een eerdere werkgroep, commissie en onderzoek. Volledigheidshalve worden deze hier kort aangehaald.

Werkgroep Verdaas, 2016

In een door de staatssecretaris van Milieu ingestelde bestuurlijke werkgroep (werkgroep Verdaas, 2016) werkten de VNG en IPO, LTO Nederland, GGD 'en, milieufederaties en afgevaardigden van burgergroeperingen aan een gezamenlijk advies over de toekomstige geurregelgeving voor veehouderij. De geconsulteerde partijen adviseerden om gemeenten bevoegdheden te geven om in overbelaste situaties aanvullende eisen te kunnen stellen om de geurbelasting binnen een ambitieuze termijn terug te dringen.

Commissie Biesheuvel, 2019

In 2019 heeft de commissie Biesheuvel op verzoek van de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat een advies over de toekomst van de geurregels uitgebracht. Het advies is opgenomen in het rapport Geur bekennen²⁰. In september 2019 heeft de voormalige staatssecretaris van Veldhoven haar beleidsreactie naar de Kamer gestuurd²¹. In die beleidsreactie is ingegaan op een aantal onderwerpen die van belang zijn voor het terugdringen van geuremissies en –immissies, zoals:

- Een brongerichte aanpak van geuremissies en andere emissies in de stal;
- Verhogen rendementen geurreductie van combiwassers;
- Inzetten op een ander systeem van meten en monitoren;
- Extra mogelijkheden voor decentrale overheden om overbelaste situaties aan te pakken.

Onderzoek naar rendementen geurverwijdering gecombineerde luchtwassers

Met name varkenshouderijen maken gebruik van zogenaamde gecombineerde luchtwassers (combiluchtwassers). Deze luchtwassers reduceren zowel de uitstoot van ammoniak als van geur en fijnstof. Naar aanleiding van de evaluatie van de geurregelgeving door de bestuurlijke werkgroep Verdaas is er onderzoek verricht naar de rendementen van gecombineerde luchtwassers. Naar aanleiding van die onderzoeksresultaten zijn de ingeschatte geurrendementen van deze luchtwassers in 2018 verlaagd en zijn de geuremissiefactoren naar boven bijgesteld. Dit betekent dat de berekende geurbelasting na wijziging van de geurrendementen veel hoger kan zijn dan de geurbelasting waarvan in de vergunningverlening is uitgegaan.

In opdracht van het ministerie heeft de WUR een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden om de geur- en ammoniakrendementen van combiluchtwassers te verbeteren. De resultaten van dit onderzoek zijn in november 2021 gepubliceerd (rapportnummer 1337, WUR). Daarin is geconcludeerd dat de verwachting is dat het mogelijk is om combiluchtwassers te laten voldoen aan de ammoniakrendementen zoals die in de regelgeving (Regeling ammoniak en veehouderij) zijn vastgelegd, wanneer de vastgestelde technische problemen worden opgelost. Dit zal mogelijk ook leiden tot betere geurrendementen, maar het is onwaarschijnlijk dat deze verbeteringen ervoor zullen zorgen dat combi-wassers de geurrendementen zullen halen zoals die tot medio 2018 in de Regeling geurhinder en veehouderij waren vastgelegd. Voor het verbeteren van geurrendementen zal volgens de WUR de focus verlegd moeten worden van alleen de luchtwasser naar een

²⁰ <https://edepot.wur.nl/476266>

²¹ https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2019Z08372&did=2019D17049

Rapport

Landelijke impactanalyse aanpassing geurnormen veehouderijen

projectnummer 0488670.100

3 april 2025 revisie 07

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

aanpak die de gehele stal omvat; dit wil zeggen van rantsoensamenstelling en stalmanagement tot aan de werking van de luchtwasser.

CHW-experimenten emissiereducties en versnellen innovaties

Een aantal provincies en gemeenten hebben zich aangemeld voor experimenten onder de Crisis- en herstelwet (Chw). De extra bevoegdheden voor gemeenten binnen de deelnemende provincies zijn op basis van deze Chw-experimenten tot eind 2029 van kracht en betreffen onder andere experimenteerruimte voor overbelaste situaties in de veehouderij. Met deze Chw-experimenten krijgen gemeenten meer mogelijkheden om in te grijpen in bestaande situaties, met als doel emissiereductie uit stallen te realiseren. Het gaat om de reductie van de emissie van geur, ammoniak en fijnstof. Eind 2024 is artikel 7af van het Chw-experiment verlengd voor nog eens vijf jaar tot en met 31 december 2029. Op het moment van schrijven nemen drie gemeenten (Horst aan de Maas in Limburg, Boekel en Land van Cuijk in Noord-Brabant) deel aan het experiment. Deze gemeenten hebben hun beleidsregels aangepast om ook in bestaande situaties naar oplossingen te kunnen zoeken voor overbelaste situaties.

Bijlage 3 Onderzoeksmethodiek

Bijlage 3 Onderzoeksmethodiek

Onderzoeksvraag

Dit onderzoek geeft inzicht in de effecten van verschillende opties rondom het verminderen van geurhinder van veehouderijen. Meer specifiek gaat het om geurhinder van dierenverblijven van veehouderijen²². Door middel van dit onderzoek ontstaat inzicht in de omvang van de geuremissies en geurbelasting van veehouderijen, het aantal veehouderijen boven de standaard- en grenswaarden bij verschillende scenario's, de omvang van de geurbelasting op geurgevoelige gebouwen, de gevolgen van het vervallen van de normen voor het concentratiegebied en de gevolgen van het wegvallen van het onderscheid tussen de binnen en buiten bebouwingscontour geur.

Informatieverzameling veehouderijen en geurgevoelige gebouwen

Op basis van gegevens over de vergunningen en meldingen van veehouderijen in 13 gemeenten is de (vergunde) geurbelasting ten gevolge van de geuremissie uit stallen van de veehouderijen in beeld gebracht.

In totaal zijn er gegevens van 3.258 veehouderij-locaties verzameld, bewerkt en geanalyseerd. In deze gemeentes bevinden zich 2.078 veehouderij-locaties met een vergunning of melding met dierplaatsen met een geuremissiefactor (vergunde emissie > 0 Ou)²³, de veehouderijen waar het in deze analyse om draait.

De geurbelasting (voor- en achtergrondbelasting) van deze veehouderijen is berekend op circa 200.000 geurgevoelige gebouwen met een woon- en logiesfunctie. Bedrijfswoningen van actieve veehouderijen zijn hierbij niet meegenomen. Voormalige bedrijfswoningen van veehouderijen die zijn beëindigd zijn wel meegenomen. Circa 11,5% van de geurgevoelige gebouwen zijn gelegen buiten de bebouwingscontour, in het buitengebied.

Het betreft de data van de volgende gemeenten:

Provincie Gelderland	Provincie Noord-Brabant	Provincie Limburg
Barneveld Overbetuwe	Land van Cuijk Boekel Gilze en Rijen Alphen-Chaam Baarle-Nassau	Horst aan de Maas Nederweert Weert Maasgouw Roerdalen Echt-Susteren

Deze gemeentes zijn geselecteerd op basis van de beschikbaarheid van voor deze impactanalyse noodzakelijke data. De onderliggende gegevens zijn eerder verzameld in het kader van gemeentelijke geurgebiedsvisies (ter onderbouwing van afwijkende geurnormen en -afstanden) en inventarisaties van de milieu impact van de veehouderij ten behoeve van beleidagenderend onderzoek. Deze inventarisaties c.q. onderzoeken zijn in opdracht van gemeenten uitgevoerd door Pouderoyen Tonnaer, veelal in de periode tussen 2020 en 2024²⁴. Het voordeel van het gebruik van deze data is:

- de onmiddellijke beschikbaarheid; de impactanalyse kan onmiddellijk gestart worden
- het kostenaspect: er hoeft geen arbeidsintensieve data-inventarisatie uitgevoerd te worden en
- de doorlooptijd: voor het verzamelen van deze data bestaat afhankelijkheid van de kwaliteit en bereikbaarheid van de individuele milieudossiers, onderhouden door gemeentes en omgevingsdiensten

Het nadeel van het gebruik van deze data is de beperkte spreiding van deze gemeentes over Nederland. De geografische verspreiding van deze gemeentes is weergegeven in de figuur op de volgende bladzijde.

²² Ter plaatse van veehouderijen kunnen ook andere geuren ontstaan, zoals geur als gevolg van de opslag van kuilvoer en vaste mest.

²³ De overige 1.180 veehouderij-locaties betreffen veehouderijen met een vergunning of melding met dierplaatsen met een geuremissiefactor, maar zonder een geuremissie, dan wel veehouderijen met dierplaatsen zonder een geuremissiefactor. Voor deze laatste categorie worden vaste afstanden aangehouden.

²⁴ In de literatuurlijst is de bronvermelding van deze onderzoeken opgenomen.

Rapport

Landelijke impactanalyse aanpassing geurnormen veehouderijen
projectnummer 0488670.100
3 april 2025 revisie 07
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Hetgeen opvalt is dat deze gemeentes zich in 3 provincies bevinden en wel in de meest vee-dichte provincies van Nederland. Deze gemeentes bevinden zich dan ook in de concentratiegebieden. Doel van deze analyse is een goed te extrapoleren beeld van de mogelijke impact voor heel Nederland. Voor een goede vertaling van de gemeentes met beschikbare data naar een landsdekkend beeld is een analyse van het aantal veehouderijen in deze gemeentes ten opzichte van Nederland uitgevoerd.

In deze 13 gemeentes samen is circa 16% van het aantal varkens, 16% van het aantal pluimvee, 20% van het aantal vleeskalveren en 11% van het aantal geiten van Nederland gehuisvest. Uitgedrukt in het aantal veehouderijen²⁵ is het aandeel varkensbedrijven 11% van het totaal aantal varkensbedrijven in Nederland. Voor pluimvee is het aandeel 15%, voor vleeskalveren 17% en voor geiten 4% van het totaal aantal geitenbedrijven in Nederland (bron: CBS, landbouwtelling 2023, gegevens 2024). Voor deze diercategorieën zijn geuremissiefactoren vastgesteld en deze bedrijven zijn daarom verantwoordelijk voor de berekende geuremissie- en geurbelasting op basis van de wettelijke geuremissiefactoren. En daarmee relevant voor dit onderzoek.

Figuur B3.1: Spreiding 13 gemeentes

De gemeentes Barneveld, Land van Cuijk, Boekel, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Horst aan de Maas, Nederweert en Weert zijn gemeentes met een relatief hoge dichtheid van intensieve veehouderijen. In deze gemeentes is de economische omvang van de intensieve veehouderij ten opzichte van het oppervlak agrarisch gebied hoog ten opzichte van andere gemeentes en is er een relatief groot gebied waar er sprake is van een hoge achtergrondbelasting (20 OuE/m³ of meer).

De gemeentes Overbetuwe, Gilze en Rijen, Maasgouw, Roerdalen en Echt-Susteren kennen een (veel) lager aandeel intensieve veehouderij: de economische omvang van de intensieve veehouderij ten opzichte van het oppervlak agrarisch gebied is laag ten opzichte van andere gemeentes en er is in een beperkt gebied sprake is van een hoge achtergrondbelasting (20 OuE/m³ of meer).

De informatie die voor dit onderzoek is verzameld en geanalyseerd, betreft:

- aantal en type dierplaatsen
- stalsysteem en eventueel aanwezige luchtbehandelingstechnieken
- locatie van de veehouderij (Rijksdriehoekcoördinaten)
- actuele geuremissiefactoren zoals opgenomen in de Omgevingsregeling (combinatie type dierplaatsen en stalsysteem/techniek)
- vergunde geuremissie per veehouder-locatie
- indicatieve maximale voorgrondbelasting op omliggende geurgevoelige gebouwen
- indicatieve achtergrondbelasting (cumulatieve geurbelasting uit stallen van veehouderijen)

Gegevens uit onderzoek concentratiegebieden Gelderland, Noord-Brabant en Limburg

Daarnaast is er in het kader van dit onderzoek gebruik gemaakt van de gegevens die zijn opgebouwd in het kader van een eerder onderzoek: de registratie van vergunningen en meldingen van veehouderijen in de

²⁵ Aantal bedrijven zoals opgenomen in de CBS-landbouwtelling. Dit wijkt af van het aantal veehouderij-locaties.

Rapport

Landelijke impactanalyse aanpassing geurnormen veehouderijen

projectnummer 0488670.100

3 april 2025 revisie 07

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

concentratiegebieden in Gelderland, Limburg en Noord-Brabant.²⁶ Het betreft een bewerking van gegevens die zijn opgenomen in de webapplicatie Kernregistratie Dierenverblijven (KRD), met als peildatum van registratie 1 juli 2022.

In het onderzoek uit 2023 is een beeld gegeven van de geurbelasting uit stallen in deze 3 concentratiegebieden. Ten behoeve van dit onderzoek zijn deze gegevens opnieuw geanalyseerd om de voorgrond geurbelasting per veehouderij op de twee meest nabijgelegen geurgevoelige gebouwen te kunnen bepalen. Er is in dit onderzoek gerekend met twee meest nabijgelegen geurgevoelige gebouwen om een correctie te kunnen uitvoeren voor een hoge voorgrond geurbelasting op de eigen bedrijfswoningen. Anders dan in de databestanden voor de 13 gemeenten, zijn in het databestand voor de drie concentratiegebieden woningen behorend bij een bestaande veehouderij niet apart aangeduid. Dit kan leiden tot een overschatting van de maximale voorgrondbelasting per veehouderijlocatie.

Het bestand voor de concentratiegebieden in Gelderland, Noord-Brabant en Limburg (peildatum juli 2022) bevat gegevens van vergunde dierplaatsen en stalsystemen van in totaal 9.065 veehouderijlocaties met een vergunning of melding met dierplaatsen met een geuremissiefactor. In de concentratiegebieden van Gelderland, Noord-Brabant en Limburg is de geurbelasting (voor- en achtergrondbelasting) berekend op ruim 1.690.000 geurgevoelige gebouwen met een woon- en logiesfunctie (afgeleid uit de landelijke Basisregistratie Adressen en Gebouwen).

Deze 3 concentratiegebieden zijn samen goed voor 71% van het aantal varkens, 54% van het aantal stuks pluimvee, 65% van de vleeskalveren en 50% van het aantal melkgeiten in Nederland. Uitgedrukt in het aantal veehouderijen zijn deze 3 concentratiegebieden goed voor 58% van het aantal varkenshouderijen, 51% van het aantal pluimveebedrijven; 60% van het aantal vleeskalverhouderijen en 33% van het aantal geitenbedrijven.

Uitgedrukt in geuremissie en de gemiddelde geuremissiefactor per dierplaats in de 3 concentratiegebieden, is in Nederland 65% van de geuremissie uit stallen van veehouderijen afkomstig van varkens, 14% van pluimvee, 17% van vleeskalveren en 4% van melkgeiten²⁷.

²⁶ Rapportage Geurbelasting uit stallen van veehouderijen in de concentratiegebieden van Limburg, Noord-Brabant en Gelderland (Pouderoyen Tonnaer in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, P222373.014/HUL, 11 juli 2023)

²⁷ Bron: CBS, landbouwtelling 2023, gegevens 2024, gecombineerd met gegevens steekproefgemeenten en onderzoek voor de drie concentratiegebieden.

Tabel B3.1: Aantal veehouderijen in Nederland versus aantal veehouderijen in de steekproef

soort	aantal	Nederland	concentratie gebied	% van NL	overig gebied	% van NL	concentratie gebied BRA, LIM, GLD	% van NL	overig gebied	% van NL	steekproef 13 gemeenten	% van NL
Varkens	dieren	10.826.001	9.037.776	83	1.788.225	17	7.725.259	71	3.100.742	29	1.707.068	16
Kippen	dieren	93.003.621	58.410.111	63	34.593.510	37	50.340.206	54	42.663.415	46	14.442.114	16
Vleeskalveren	dieren	1.024.080	779.384	76	244.696	24	669.820	65	354.260	35	203.609	20
Melkgeiten > 1 jaar	dieren	489.488	303.932	62	185.556	38	244.997	50	244.491	50	53.249	11
Varkens	bedrijven	3.186	2.323	73	863	27	1.839	58	1.347	42	352	11
Kippen	bedrijven	1.687	1.046	62	641	38	853	51	834	49	252	15
Vleeskalveren	bedrijven	1.532	1.118	73	414	27	921	60	611	40	262	17
Melkgeiten > 1 jaar	bedrijven	637	277	43	360	57	211	33	426	67	41	6

Nederland			
	Ou factor gemiddeld*	Ou indicatief	% van totaal
Varkens	12,83	138.897.593	65%
Kippen	0,33	30.691.195	14%
Vleeskalveren	34,40	35.228.352	17%
Melkgeiten > 1 jaar	18,60	9.104.477	4%
totaal		213.921.617	100%

*gemiddelde emissiefactor soort Brabant, Limburg, Gelderland vergund 2022

Analyse

Op basis van een inventarisatie/registratie van gegevens over vergunde dierplaatsen en stalsystemen van alle veehouderijen en van geurgevoelige gebouwen in die gemeenten zijn ten behoeve van dit onderzoek analyses uitgevoerd.

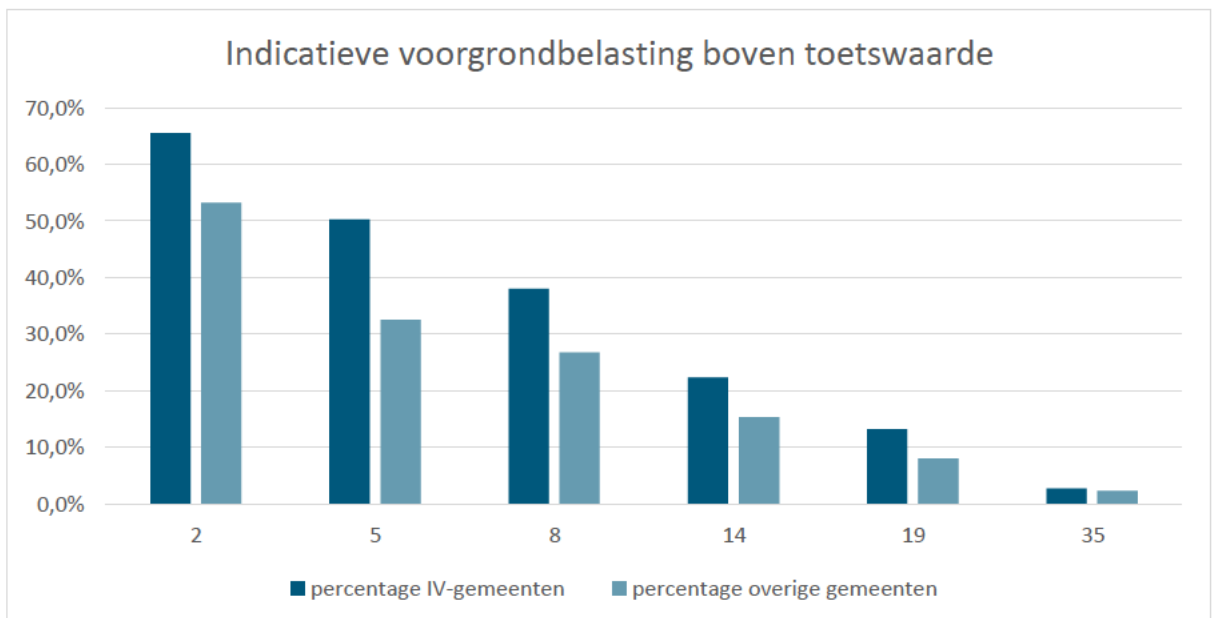
Voor het uitvoeren van het onderzoek is gebruik van een GIS-applicatie die ontwikkeld is door Pouderoyen Tonnaer en gebaseerd is op V-Stacks gebied. De GIS-applicatie maakt het mogelijk om een groot aantal geurbronnen (veehouderijen) gelijktijdig door te rekenen voor een groot gebied. Met behulp van deze GIS-applicatie is per veehouderijlocatie en per geurgevoelig gebouw de indicatieve (maximale) voorgrondbelasting en de indicatieve achtergrondbelasting (cumulatieve geurbelasting) gemodelleerd.

Bij de berekeningen is uitgegaan van de vergunde geurbelasting uit stallen van veehouderijen op basis van het aantal en type vergunde dierplaatsen, stalsystemen en actuele geuremissiefactoren. Gegevens over specifieke uitvoering van de stallen die van invloed zijn op de geurbelasting, zoals hoogte van emissiepunten en uitstroomsnelheden, zijn veelal niet in de bestanden met de registratie van vergunningen en meldingen van veehouderijen opgenomen. Bij de berekening is daarom uitgegaan van de zogenaamde standaard stalparameters behorende bij de stalsystemen. De berekende geurbelasting op basis van de specifieke uitvoering van stallen zoals opgenomen in vergunningen kan daarvan afwijken, bijvoorbeeld vanwege een andere afstand tussen emissiepunten en woningen of een afwijkende uitstroomsnelheid. De geurbelasting is berekend op basis van wettelijk voorgeschreven parameters (vergunde dierplaatsen, stallen en technieken) zonder correcties voor leegstand van stallen, gemeten concentraties van geur uit stallen of ervaren geurhinder in de praktijk.

Op basis van deze analyses is de berekende indicatieve voorgrondbelasting per veehouderij vergeleken met de verschillende normen en variaties daarin. Hierbij is in beeld gebracht of, en zo ja, voor hoeveel objecten er sprake is van een overschrijding van de normen die in de verschillende varianten onderzocht en onderling vergeleken worden.

Validatie en extrapolatie

In figuur B3.2 is het percentage veehouderijen met enkele toetswaarden weergegeven. Er is onderscheid gemaakt tussen enerzijds de 8 gemeenten met een grotere concentratie intensieve veehouderij (IV-gemeenten) en anderzijds de 5 gemeenten met een lagere concentratie intensieve veehouderij (overige gemeenten). Uit deze grafiek blijkt dat de maximale indicatieve voorgrondbelasting per veehouderijlocatie in de gemeenten met een sterke concentratie intensieve veehouderij gemiddeld hoger is dan in de overige gemeenten. Hieruit valt af te leiden dat binnen de steekproef van 13 gemeenten er ook verschillen zijn in de verdeling van het aantal veehouderijlocaties per klasse voorgrondbelasting of het aantal veehouderijlocaties dat een bepaalde toetswaarde overschrijdt.

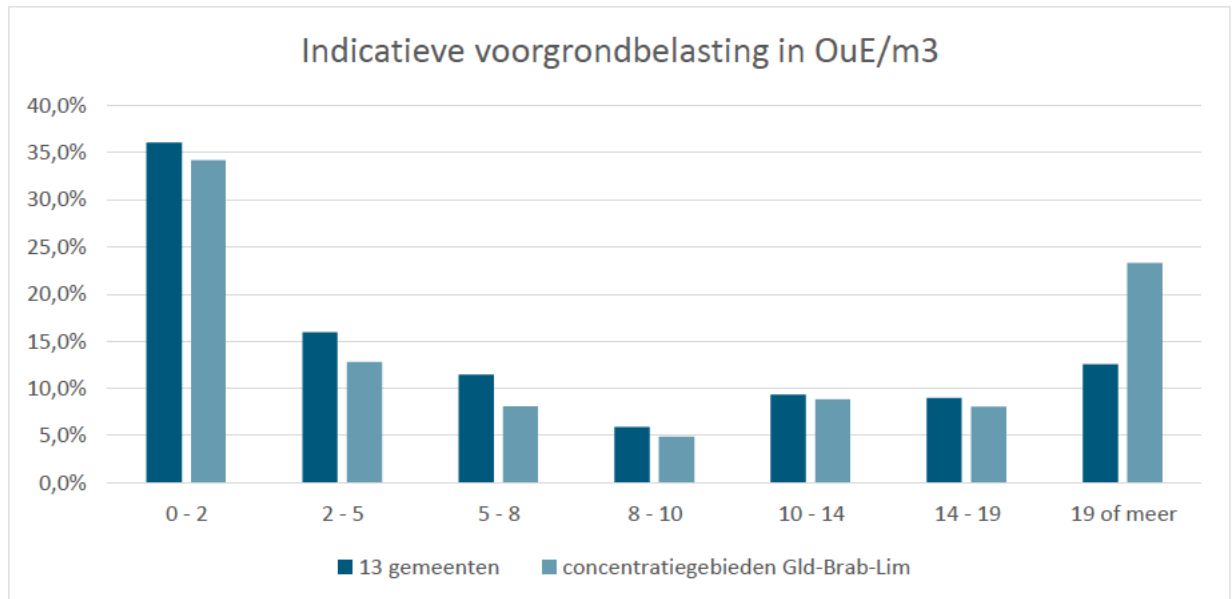
Figuur B3.2: Percentage veehouderijlocaties met overschrijding toetswaarden voorgrondbelasting (cumulatief), locaties veehouderijen met dieren met een geuremissiefactor in de 13 gemeenten met onderverdeling gemeenten in IV-intensief en overige gemeenten

In figuur B3.3 is het percentage voor enkele toetswaarden voor het totaal van de 13 onderzochte gemeenten, weergegeven, gerelateerd aan de indicatieve voorgrondbelasting voor de drie concentratiegebieden uit eerder verricht onderzoek. Daarbij moet worden aangemerkt dat de gegevens voor de drie concentratiegebieden minder gedetailleerd, dan wel minder gecontroleerd en verbeterd zijn dan de gegevens van de 13 steekproefgemeenten. Ondanks deze verschillen in de nauwkeurigheid van gegevens is deze vergelijking gemaakt om een indruk te geven van de verdeling van de voorgrondbelasting per veehouderij-locatie binnen de 13 onderzochte gemeenten ten opzichte van het totaal aantal veehouderijen (met een geuremissiefactor) in de concentratiegebieden van de drie provincies. Het betreft ruim 2.000 veehouderijlocaties met de indicatieve voorgrondbelasting van een groep van ruim 9.000 locaties (waar het merendeel van de locaties in de 13 gemeenten onderdeel is).

Uit figuur B3.3 blijkt dat er in de analyse op basis van de gegevens voor de concentratiegebieden als totaal (op basis van gegevens uit het KRD, juli 2022) het aandeel van de veehouderijlocaties met een hoge indicatieve voorgrondbelasting (19 O_{uE}/m³ of meer) hoger is dan op basis van de analyse van de gegevens voor de 13 gemeenten blijkt. In de andere categorieën zijn de verschillen veel minder groot.

Dit heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat de gegevens voor de 13 gemeenten nauwkeuriger zijn. Gegevens over locaties van stallen/veehouderijen en voor geurhinder gevoelige objecten zijn in de gemeentelijke onderzoeken gecontroleerd en waar nodig gecorrigeerd, onder andere op basis van vergelijking

met luchtfoto's en bestemmingen. In de analyse op basis van de gegevens voor de concentratiegebieden heeft zo'n controle en correctie niet plaatsgevonden. Er is wel een correctie toegepast om de invloed van de eigen bedrijfswoning op de berekening van de maximale voorgrondbelasting te beperken.

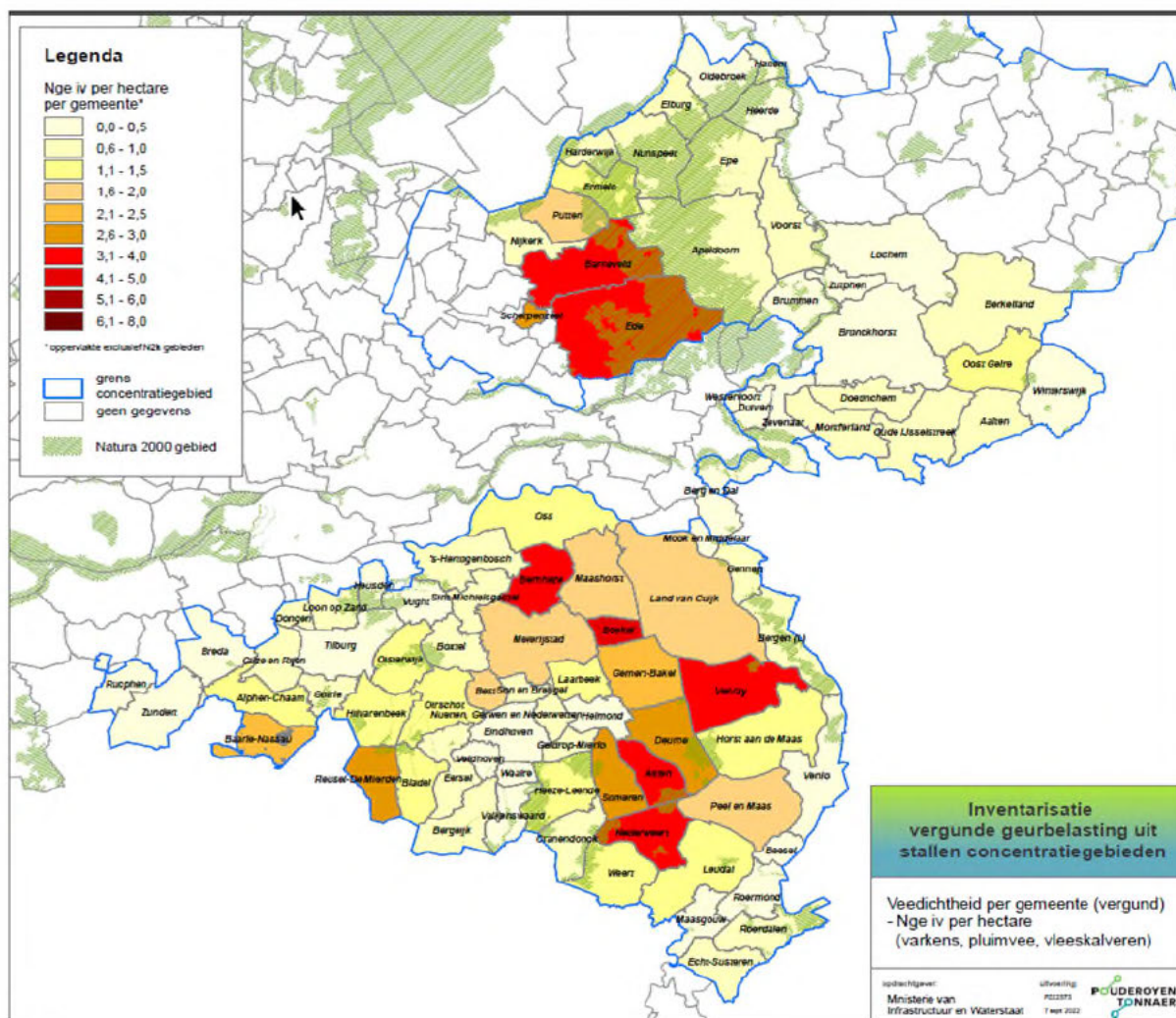
Figuur B3.3: Percentage veehouderrijlocaties met overschrijding enkele toetswaarde voorgrondbelasting (cumulatief), locaties veehouderijen met dieren met een geuremissiefactor (gegevens concentratiegebieden minder nauwkeurig)

Als de overschatting van het aandeel veehouderijlocaties met een hoge indicatieve voorgrondbelasting wordt gecorrigeerd door de mogelijke overschatting in de klasse "19 Oue/m³ en meer" gelijkelijk over de andere categorieën te verdelen, liggen de waarden voor die andere categorieën dicht bij elkaar.

De inschatting is daarom dat de verdeling van het aantal veehouderij-locaties (met dierplaatsen met een geuremissiefactor) op basis van de analyse van de gegevens van de 13 gemeenten, een goede weergave geeft van de vergunde voorgrondbelasting van veehouderijen (met dierplaatsen met een geuremissiefactor) in de concentratiegebieden in Gelderland, Noord-Brabant en Limburg. In deze drie concentratiegebieden is 71% van het landelijke aantal varkens, 54% van het aantal pluimveedieren, 65% van het aantal vleeskalveren en 50% van het aantal melkgeiten gehuisvest (CBS 2024, gegevens landbouw telling 2023).

Het is daarom aannemelijk dat de voor deze analyse gehanteerde steekproef een goede representatie is van de situatie in gebieden waar er sprake is veehouderijen met dierplaatsen waarvoor wettelijke geuremissiefactoren zijn vastgesteld en waarvoor de huidige instructieregels t.a.v. de voorgrondbelasting van toepassing zijn. De steekproef sluit aan bij het doel van het uitgevoerde onderzoek.

Anders dan de term "concentratiegebied" wellicht doet vermoeden, zijn er binnen die gebieden grote verschillen in de concentratie van intensieve veehouderij. Deze verschillen in de concentratie van intensieve veehouderijen wordt veroorzaakt door verschillen tussen stedelijke en landelijke gemeenten en verschillen in de omvang en structuur van de veehouderijen tussen gemeenten. De navolgende kaart (figuur B3.4) laat deze onderlinge verschillen zien. Op basis van de economische omvang van het aantal vergunde dierplaatsen (varkens, pluimvee en vleeskalveren) in relatie tot het gemeentelijk grondgebied zijn categorieën gededd. Zowel binnen de steekproef van 13 gemeenten als binnen het totaal van alle gemeenten in de concentratiegebieden van Gelderland, Noord-Brabant en Limburg bestaat veel variatie in de concentratie van de intensieve veehouderij. Deze variatie bestaat zowel tussen gemeenten onderling als tussen gebieden binnen individuele gemeenten.

Figuur B3.4: Concentratie intensieve veehouderij per gemeente: economische omvang vergunde dierplaatsen varkens, pluimvee en vleeskalveren in relatie tot het grondgebied (bron: Pouderoyen Tonnaer, 2023)

Hieruit wordt geconcludeerd dat de steekproef binnen 13 gemeenten een goede indicatie geeft van de vergunde voorgrondbelasting in relatie tot standaardnormen in de concentratiegebieden in Gelderland, Noord-Brabant en Limburg. Er zijn binnen de steekproefgemeenten en ook binnen de concentratiegebieden grote verschillen in de concentratie intensieve veehouderijen en het aantal overschrijdingen van standaardnormen t.a.v. de maximale voorgrondbelasting.

Hiermee geeft de steekproef een representatief beeld van de variatie van gebieden in Nederland waarin veehouderijen zijn gevestigd waar dieren worden gehouden waarvoor wettelijke geuremissiefactoren zijn vastgesteld. De procentuele weergave van resultaten is valide voor dit soort gebieden in Nederland. De percentages veehouderijen zijn vertaald naar het aantal veehouderijen (waarvoor wettelijke geuremissiefactoren zijn vastgesteld) in Nederland.

Het onderzoek richt zich op de geurbelasting van veehouderijen waar er dieren worden gehuisvest waarvoor wettelijke geuremissiefactoren zijn vastgesteld. In Nederland waren er in 2023 circa 7.000 van dergelijke gespecialiseerde veehouderijbedrijven (varkens, pluimvee, vleeskalveren en geiten). Omdat een veehouderijbedrijf zoals geregistreerd in de gegevens van CBS dieren op meerdere locaties kan huisvesten en er ook veehouderijen zijn met een neventak (zoals rundveebedrijven met een neventak), is het aantal veehouderijlocaties met dierplaatsen waarvoor geuremissiefactoren gelden op basis van de registratie van vergunningen en meldingen hoger dan het aantal gespecialiseerde varkens, pluimvee, vleeskalveren en geitenbedrijven zoals opgenomen in de CBS-gegevens. Zo zijn er in 2023 in de 13 steekproefgemeenten volgens CBS ruim 900 gespecialiseerde veehouderijbedrijven waarin dieren met een geuremissiefactor zijn gehuisvest

(varkens, pluimvee, vleeskalveren en geiten), circa 13 % van het totaal aantal van deze veehouderijen in Nederland. Dit terwijl het aantal veehouderijlocaties met 1 of meer dierplaatsen met een wettelijke geuremissiefactor in de 13 steekproefgemeenten ruim 2000 is.

Verantwoording onderzoekopzet handelingsperspectieven

Voor het onderzoek naar handelingsperspectieven zijn aan de hand van een viertal scenario's de mogelijke ontwikkeling van de achtergrondbelasting in beeld gebracht. Er is gekozen voor deze scenario's omdat deze de meest voor de hand liggende mogelijkheden tot geurreductie vertegenwoordigen. Hierbij is gebruik gemaakt van onderzoeksgegevens van een steekproef van 4 gemeenten (Boekel, Horst aan de Maas, Land van Cuijk, Nederweert), die onderdeel zijn van 13 gemeenten uit de impactanalyse.

In deze 4 gemeenten bevinden zich in totaal 910 veehouderij-locaties met dierplaatsen waarvoor wettelijke geuremissiefactoren zijn vastgesteld. De verdeling van deze 910 veehouderijlocaties naar klasse van voorgrondbelasting komt overeen met de verdeling van het totaal van de 13 steekproefgemeenten (2.078 veehouderij-locaties met dierplaatsen waarvoor wettelijke geuremissiefactoren zijn vastgesteld). Uit onderstaande tabel B3.2 blijkt dat de verdeling van de veehouderijen in enerzijds de 13 gemeenten en anderzijds de 4 gemeenten nagenoeg in overeenstemming zijn.

Tabel B3.2 : Aantal veehouderijen per klasse voorgrondbelasting locaties veehouderijen met dieren met een geuremissiefactor

Voorgrondbelasting (max) per veehouderij	% veehouderijlocaties 13 gemeenten	% veehouderijlocaties 4 gemeenten
0 - 2 Ou _E /m ³	36 %	35 %
2 - 5 Ou _E /m ³	16 %	13 %
5 - 8 Ou _E /m ³	11 %	11 %
8 - 10 Ou _E /m ³	6 %	7 %
10 - 14 Ou _E /m ³	9 %	11 %
14 - 19 Ou _E /m ³	9 %	10 %
19 Ou _E /m ³ of meer	13 %	13 %
Totaal	100 %	100 %

Er is gebruik gemaakt van gegevens van deze 4 gemeenten omdat voor deze gemeenten aanvullende gegevens beschikbaar waren die het mogelijk maakte om de scenario's door te rekenen.

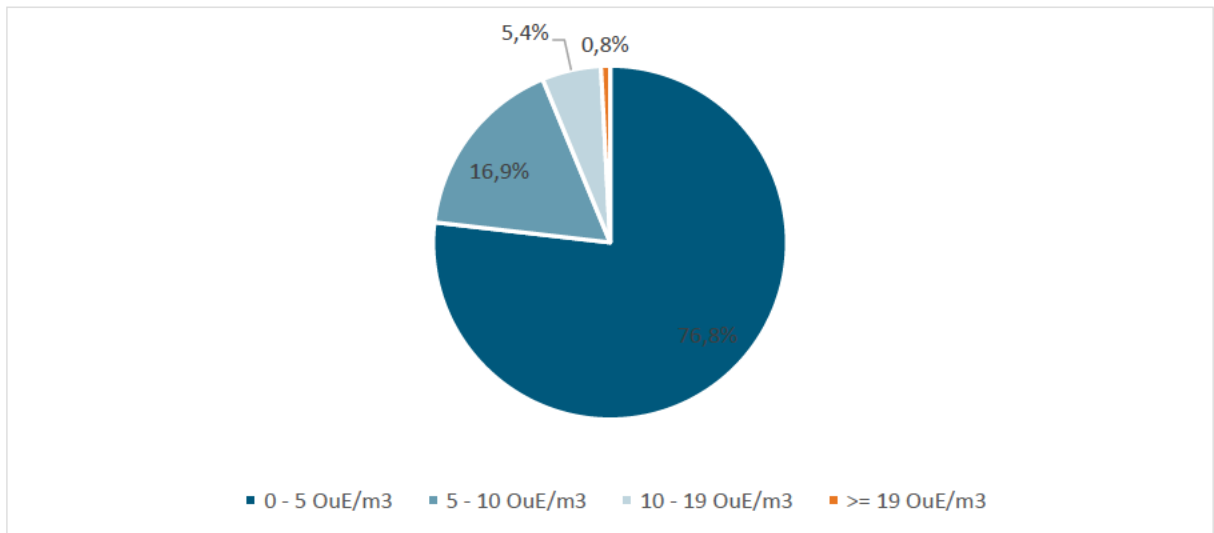
Bijlage 4 Achtergrondbelasting

Bijlage 4 Achtergrondbelasting

De impact van wijziging van normen voor de zogenaamde voorgrondbelasting, oftewel de geurbelasting van een individuele veehouderij, is door middel van deze impactanalyse onderzocht.

Bij geurbelasting wordt onderscheid gemaakt tussen voor- en achtergrondbelasting. De voorgrondbelasting is de geurbelasting veroorzaakt door één veehouderij. Naast de voorgrondbelasting wordt bij de beoordeling van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ETFAL) voor agrarische geur de achtergrondbelasting, oftewel de cumulatieve geurbelasting beschouwd. De achtergrondbelasting bestaat uit de geurbelasting van alle veehouderijen samen op geurgevoelig gebouwen in een te beschouwen gebied. Omdat de huidige wetgeving betrekking heeft op de voorgrondbelasting, richt dit onderzoek zich eveneens op de voorgrondbelasting en niet op de impact op de achtergrondbelasting. Aanpassing van de standaardwaarden en grenswaarden voor de voorgrondbelasting, waarvan door middel van dit onderzoek de impact is onderzocht, heeft tevens een verlagend effect op de achtergrondbelasting. Voor een specifiekere uitleg van deze begrippen wordt verwezen naar bijlage 1. Voor de beeldvorming is in deze paragraaf aandacht besteed aan de huidige achtergrondbelasting.

In de navolgende figuur B4.1 is de achtergrondbelasting op geurgevoelige gebouwen weergegeven.

Figuur B4.1: Procentuele verdeling geurgevoelige gebouwen op basis van de achtergrondbelasting

Voor bijna 77% van de geurgevoelige gebouwen geldt dat de achtergrondbelasting lager is dan 5 Oue/m³. Voor ruim 6% van de geurgevoelige gebouwen is de achtergrondbelasting hoger dan 10 Oue/m³. Bij minder dan 1% van alle geurgevoelige gebouwen is de berekende achtergrondbelasting 19 Oue/m³ of meer.

Er doen zich situaties voor waarbij geurgevoelige gebouwen als gevolg van één veehouderij (oftewel de voorgrondbelasting) een geurbelasting kleiner dan 19 Oue/m³ ondervinden en tegelijkertijd de aanwezigheid van meerdere veehouderijen in de omgeving (oftewel de achtergrondbelasting) een geurbelasting van meer dan 19 Oue/m³ met zich meebrengt. In tabel 2.2 is de voor- en achtergrondbelasting op geurgevoelige gebouwen gecombineerd. In de steekproef zijn bijna 500 geurgevoelige gebouwen waar de berekende maximale voorgrondbelasting 19 Oue/m³ of meer en waarbij (vanzelfsprekend) ook de achtergrondbelasting hoger is dan 19 Oue/m³. Daarnaast zijn er in de steekproef 1.184 (100+207+494+383) geurgevoelige gebouwen waar de maximale voorgrondbelasting lager is dan 19 Oue/m³, maar de achtergrondbelasting deze waarde wel overschrijdt.

Rapport

Landelijke impactanalyse aanpassing geurnormen veehouderijen

projectnummer 0488670.100

3 april 2025 revisie 07

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Tabel B4.1: Aantal geurgevoelige gebouwen per klasse voor- en achtergrondbelasting in de 13 gemeenten

Achtergrondbelasting						
Voorgroundbelasting	0 - 5 Ou _E /m ³	5 - 10 Ou _E /m ³	10 - 19 Ou _E /m ³	>=19 Ou _E /m ³	totaal	procentueel
0 - 2 Ou _E /m ³	148.771	16.886	2.780	0	168.437	82,0%
2 - 5 Ou _E /m ³	8.978	16.026	5.464	100	3.0568	14,9%
5 - 8 Ou _E /m ³	3	1.697	1.525	207	3.432	1,7%
8 - 14 Ou _E /m ³	0	188	1.125	494	1.807	0,9%
14 - 19 Ou _E /m ³	0	0	211	383	594	0,3%
>=19 Ou _E /m ³	0	0	0	493	493	0,2%
totaal	157.752	34.797	11.105	1.677	205.331	100,0%
Procentueel (totaal)	76,8%	16,9%	5,4%	0,8%	100,0%	
Binnen bebouwingscontour (percentage)	79,5%	16,3%	4,2%	0,1%	100%	
Buiten bebouwingscontour (percentage)	56,2%	22,1%	15,0%	6,7%	100%	

De geurgevoelige gebouwen met een achtergrondbelasting die hoger is dan 19 Ou_E/m³, zijn vrijwel allemaal gelegen in het buitengebied. Binnen de steekproefgemeenten betreft het circa 7% van de geurgevoelige gebouwen in het buitengebied. Circa 22% van de geurgevoelige gebouwen in het buitengebied hebben een achtergrondbelasting die hoger is dan 10 Ou_E/m³. Binnen de bebouwingscontour gaat het om circa 4% van de geurgevoelige gebouwen.

Voor gedetailleerde informatie over de achtergrondbelasting wordt onder andere verwezen naar 'Rapportage Geurbelasting uit stallen van veehouderijen in de concentratiegebieden van Limburg, Noord-Brabant en Gelderland' (Pouderoyen Tonnaer in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, P222373.014/HUL, 11 juli 2023).

Bijlage 5 Literatuurlijst

Bijlage 5 Literatuurlijst

Kamerbrief van 26 november 2024, Planning aanscherping geurnormen veehouderij (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, IENW/BSK-2024/301532)

Kamerbrief van 7 juli 2023, Geurhinder en veehouderij; uitgangspunten en aanpassing geurregelgeving (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, IENW/BSK-2023/142712)

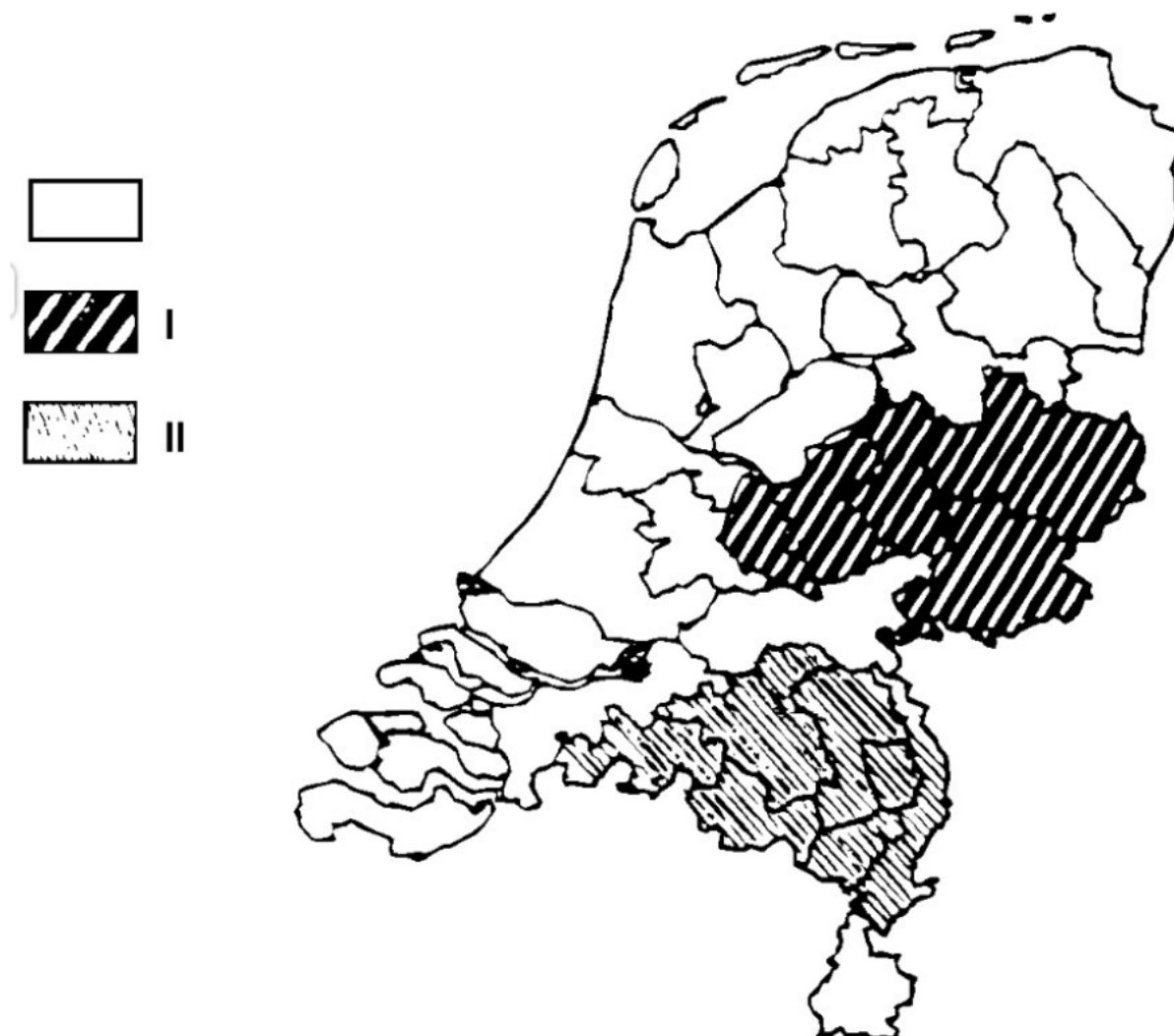
Kamerbrief van 8 november 2022, Geurhinder en veehouderij (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, IENW/BSK-2022/252360)

Rapportage Geurbelasting uit stallen van veehouderijen in de concentratiegebieden van Limburg, Noord-Brabant en Gelderland (Pouderoyen Tonnaer in opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, P222373.014/HUL, 11 juli 2023)

RIVM-GGD rapport 'Geur en gezondheid' ^[1] _[SEP] Onderdeel Veehouderij en geur', horend bij hoort bij: RIVM Rapport 2015-0106 M. Venselaar-Mooij et al. (2015) en bijbehorende brief van GGD GHOR Nederland van 29 mei 2015

Bijlage 6 Begrenzing concentratiegebieden

Bijlage 6 Begrenzing concentratiegebieden

Toelichting:

I: concentratiegebied Oost en II: concentratiegebied Zuid. Oorspronkelijke figuur, zoals opgenomen in bijlage I bij de Meststoffenwet

**Bijlage 7 Aanvulling n.a.v. actuele jurisprudentie
over situaties met een hoge geurbelasting**

Bijlage 7 Aanvulling n.a.v. actuele jurisprudentie over situaties met een hoge geurbelasting

Naar aanleiding van de uitspraak van het Hof Den Haag op 25 maart jl. is deze bijlage aan de rapportage van de impactanalyse toegevoegd. Deze bijlage geeft informatie over de optie waarbij uitgegaan zou worden van een grenswaarde van 25 Oue/m^3 (voorgroondbelasting).

Aanvulling hoofdstuk 2, analyse huidige situatie

In onderstaande tabel is voor de groep veehouderijlocaties met een indicatieve voorgroondbelasting van 19 Oue/m^3 respectievelijk 25 Oue/m^3 of meer de onderverdeling naar type veehouderij weergegeven. Daaruit blijkt dat varkenshouders het grootste aandeel heeft in de groep met een indicatieve voorgroondbelasting van 25 Oue/m^3 of meer, namelijk 58%. Het aandeel veehouderijlocaties met vleeskalveren betreft bijna een kwart van het totaal, namelijk 24%.

Tabel B7.1: Veehouderijlocaties met een voorgroondbelasting van 19 respectievelijk 25 Oue/m^3 of meer, onderverdeeld naar type veehouderij

Veehouderijlocaties	>19 Oue/m^3	19-25 Oue/m^3	>=25 Oue/m^3	% >25 Oue/m^3
varkens	139	52	87	58%
kalveren	63	27	36	24%
pluimvee	26	14	12	8%
gemengd	18	8	10	7%
geiten	8	3	5	3%
rundvee (met iv)	6	6	0	0%
totaal	260	110	150	100%

In de navolgende tabel is de voorgroondbelasting op geurgevoelige gebouwen weergegeven. Hierbij is onderscheid tussen geurgevoelige gebouwen binnen en buiten de bebouwingscontour gemaakt. Er is geen onderscheid naar wel of niet concentratiegebieden gemaakt.

Tabel B7.2: Procentuele verdeling geurgevoelige gebouwen per klasse voorgroondbelasting

Vorgroondbelasting (max) op geurgevoelige gebouwen	Binnen bebouwingscontour (percentage)	Buiten bebouwingscontour (percentage)	Totaal (percentage)
0 - 2 Oue/m^3	85,8%	52,3%	82,0%
2 - 5 Oue/m^3	13,3%	27,1%	14,9%
5 - 8 Oue/m^3	0,8%	8,7%	1,7%
8 - 14 Oue/m^3	0,1%	7,2%	0,9%
14 - 19 Oue/m^3	0,0%	2,5%	0,3%
19 - 25 Oue/m^3	0,0%	1,1%	0,1%
25 Oue/m^3 of meer	0,0%	1,0%	0,1%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%

Circa 1% van de geurgevoelige gebouwen buiten de bebouwingscontour ontvangt een voorgroondconcentratie van 25 Oue/m^3 of hoger.

Aanvulling hoofdstuk 3, impactanalyse op basis van onderzoeksvarianten

Er is in deze bijlage een extra onderzoeksvariant "optie 1 extra" toegevoegd: aanpassen grenswaarde naar maximaal 25 Oue/m^3 . Optie 1-extra representeert een eerste, beperkte aanscherping van de grenswaarden voor geurgevoelige gebouwen buiten de bebouwingscontour. Deze variant brengt met zich mee dat:

1. De grenswaarde wordt gemaximaliseerd op 25 Ou_E/m^3 in het buitengebied binnen de concentratiegebieden voor zowel bestaande als nieuwe situaties. Voor het buitengebied buiten de concentratiegebieden blijft de grenswaarde 20 Ou_E/m^3 .
2. De eerbiedigende werking vervalt voor wat betreft overschrijdingen van deze grenswaarden van 20 respectievelijk 25 Ou_E/m^3 .
3. Het onderscheid tussen concentratiegebieden en niet-concentratiegebieden blijft behouden.

Tabel B7.3: Optie "1-extra" - aanpassen grenswaarde naar maximaal 25 Ou_E/m^3

Locatie geurgevoelig gebouw	Standaardwaarde [Ou_E/m^3 als 98-percentiel]	Grenswaarde [Ou_E/m^3 als 98-percentiel]
Binnen bebouwingscontour en buiten concentratiegebied	2,0	8,0
Binnen bebouwingscontour en binnen concentratiegebied	3,0	14,0
Buiten bebouwingscontour en buiten concentratiegebied	8,0	20,0
Buiten bebouwingscontour en binnen concentratiegebied	14,0	25,0

Het maximaliseren van de grenswaarde op 25,0 Ou_E/m^3 leidt tot een aantal veehouderijen dat ter plaatse van een geurgevoelig gebouw een geurbelasting boven de grenswaarden veroorzaakt tot ongeveer 500 veehouderijbedrijven in Nederland. Het vervallen van de eerbiedigende werking betekent dat ongeveer 7% van de veehouderijlocaties in de steekproefgemeenten maatregelen moeten nemen om de geurbelasting tot onder de grenswaarde van maximaal 25 Ou_E/m^3 te brengen. Van de geurgevoelige gebouwen in het buitengebied is er bij circa 1,0% sprake van een overschrijding van de grenswaarde. Het aantal geurgevoelige gebouwen met een geurbelasting boven de grenswaarden (20 of 25 Ou_E/m^3) binnen de steekproefgemeenten is 235. Deze zijn allemaal gelegen buiten de bebouwingscontour.

De standaardwaarde wijzigt niet, zodat deze optie niet leidt tot wijziging in het aantal situaties, waarbij zich een overschrijding van de standaardwaarde voordoet, te weten circa 6% van de geurgevoelige gebouwen binnen de steekproefgemeenten.

Aanvulling hoofdstuk 4, impactanalyse wijziging grenswaarden buiten de bebouwingscontour

De huidige wettelijke grenswaarden voor geurgevoelige gebouwen buiten de bebouwingscontour (oftewel in het buitengebied) bedraagt 35,0 Ou_E/m^3 in een concentratiegebied en 20,0 Ou_E/m^3 in een niet-concentratiegebied. In onderstaande tabel is de impact van het hanteren van een range aan grenswaarden in beeld gebracht.

Tabel B7.4: Percentages en aantallen veehouderijlocaties en geurgevoelige gebouwen buiten de bebouwingscontour met een geurbelasting boven de grenswaarde (de eerste kolom betreft huidige normering)

	35,0 / 20,0 ^{*1} Ou_E/m^3	25,0 / 20,0 ^{*2} Ou_E/m^3	19,0 Ou_E/m^3	14,0 Ou_E/m^3	14,0 / 8,0 ^{*3} Ou_E/m^3	10,0 ou_E/m^3	8,0 ou_E/m^3	5,0 ou_E/m^3
Aantal veehouderijlocaties	58	150	260	446	453	639	761	998
Percentage veehouderijlocaties	3%	7%	13%	21%	22%	31%	37%	48%
Aantal geurgevoelige gebouwen	86	235	472	1.051	1.073	1.904	2.708	4.732
Percentage geurgevoelige gebouwen	0,4%	1%	2%	5%	5%	8%	12%	21%

*1: 35,0 Ou_E/m^3 in een concentratiegebied en 20,0 Ou_E/m^3 in een niet-concentratiegebied

*2: 25,0 Ou_E/m^3 in een concentratiegebied en 20,0 Ou_E/m^3 in een niet-concentratiegebied

*3: 14,0 Ou_E/m^3 in een concentratiegebied en 8,0 Ou_E/m^3 in een niet-concentratiegebied

Aanvulling hoofdstuk 5, impactanalyse op basis van categorie-indeling

In de onderstaande tabel zijn de veehouderijen ingedeeld in de categorieën voor de voorgrondbelasting.

Tabel B7.5: Aantal veehouderijlocaties per klasse voorgrondbelasting: locaties veehouderijen met dieren met een geuremissiefactor (steekproef)

Voorgrondbelasting (max) per veehouderijlocatie	Aantal veehouderijlocaties in steekproef	Percentage
0 - 2 Ou _E /m ³	749	36,0 %
2 - 5 Ou _E /m ³	331	15,9 %
5 - 8 Ou _E /m ³	237	11,4 %
8 - 10 Ou _E /m ³	122	5,9 %
10 - 14 Ou _E /m ³	193	9,3 %
14 - 19 Ou _E /m ³	186	9,0 %
19 - 25 Ou _E /m ³	110	5,3 %
25 Ou _E /m ³ of meer	150	7,2 %
Totaal	2.078	100 %

Aanvulling hoofdstuk 6, scenario-onderzoek handelingsperspectieven

Het uitgevoerde scenario-onderzoek is bedoeld om een beeld te geven van de mogelijke ontwikkeling van de geurbelasting, waarbij er zowel sprake is van een afname van de veestapel vanwege stoppende veehouderijen en aanpassingen van stallen van blijvende veehouderijen. Hiermee kan een indruk worden gegeven van de potentiële afname van de geuremissie en geurmissie door het nemen van technische maatregelen al dan niet in combinatie met van de potentiële afname ten gevolge van een verwachte krimp van de veestapel.

Tabel B7.6: Aantal veehouderijen per klasse voorgrondbelasting locaties in het scenario-onderzoek*

Voorgrondbelasting (max) per veehouderij	0. Vergunde dierplaatsen en stalsystemen	1. Vergund, 20% krimp	2. Dierplaatsen als vergund, laagste emissiefactor geur	3. Combinatie 20% afname en laagste emissiefactor geur
0 - 2 Ou _E /m ³	35 %	38 %	40 %	45 %
2 - 5 Ou _E /m ³	13 %	15 %	18 %	20 %
5 - 8 Ou _E /m ³	11 %	13 %	14 %	15 %
8 - 10 Ou _E /m ³	7 %	7 %	7 %	5 %
10 - 14 Ou _E /m ³	11 %	11 %	8 %	8 %
14 - 19 Ou _E /m ³	10 %	8 %	5 %	4 %
19 - 25 Ou _E /m ³	6 %	3 %	3 %	2 %
25 Ou _E /m ³ of meer	7 %	5 %	4 %	2 %
<i>Totaal geuremissie veehouderijen t.o.v. vergund</i>	<i>100%</i>	<i>80%</i>	<i>74%</i>	<i>60%</i>

*: scenario-onderzoek 910 veehouderijen met dieren met een geuremissiefactor in 4 gemeenten

Aanvulling bijlage 4, achtergrondbelasting

In onderstaande tabel is de voor- en achtergrondbelasting op geurgevoelige gebouwen gecombineerd. In de steekproef zijn bijna 250 geurgevoelige gebouwen waar de berekende maximale voorgrondbelasting 25 Ou_E/m³ of meer en waarbij (vanzelfsprekend) ook de achtergrondbelasting hoger is dan 25 Ou_E/m³. Daarnaast zijn er in de steekproef ruim 400 geurgevoelige gebouwen waar de maximale voorgrondbelasting lager is dan 25 Ou_E/m³, maar de achtergrondbelasting deze waarde wel overschrijdt.

Tabel B7.7: Aantal geurgevoelige gebouwen per klasse voor- en achtergrondbelasting in de 13 gemeenten, procentueel (afgerond)

Achtergrondbelasting						
Voorgrondbelasting	0 - 5 Ou _E /m ³	5 - 10 Ou _E /m ³	10 - 19 Ou _E /m ³	19 - 25 Ou _E /m ³	>=25 Ou _E /m ³	Totaal
0 - 2 Ou _E /m ³	72,5%	8,2%	1,4%	0,0%	0,0%	82,0%
2 - 5 Ou _E /m ³	4,4%	7,8%	2,7%	0,0%	0,0%	14,9%

Rapport

Landelijke impactanalyse aanpassing geurnormen veehouderijen

projectnummer 0488670.100

3 april 2025 revisie 07

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

5 - 8 Ou_E/m^3	0,0%	0,8%	0,7%	0,1%	0,0%	1,7%
8 - 14 Ou_E/m^3	0,0%	0,1%	0,5%	0,2%	0,1%	0,9%
14 - 19 Ou_E/m^3	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,3%
19 - 25 Ou_E/m^3	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%
≥ 25 Ou_E/m^3	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%
Totaal	76,8%	17,0%	5,4%	0,5%	0,3%	100 %
Binnen bebouwingscontour	79,5%	16,3%	4,2%	0,1%	0 %	100 %
Buiten bebouwingscontour	56,2%	22,1%	15,0%	3,8 %	2,8 %	100 %

De geurgevoelige gebouwen met een achtergrondbelasting die hoger is dan $25 Ou_E/m^3$, zijn allemaal gelegen in het buitengebied. Binnen de steekproefgemeenten betreft het bijna 3 % van de geurgevoelige gebouwen in het buitengebied. Circa 22% van de geurgevoelige gebouwen in het buitengebied hebben een achtergrondbelasting die hoger is dan $10 Ou_E/m^3$. Binnen de bebouwingscontour gaat het om circa 4% van de geurgevoelige gebouwen.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1800 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Zutphenseweg 31D
7418 AH Deventer
Postbus 321
7400 AH Deventer

Copyright ©

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct een melding te maken bij security@antegroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontleen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

www.anteagroup.nl